

UCHWAŁA nr III/19/2014
Rady Powiatu Wielickiego
z dnia 30 grudnia 2014 roku

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim na lata 2014 – 2020”.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 ze zm.), oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.) oraz Uchwały Nr XXXIV/288/14 Rada Powiatu Wielickiego z dnia 29 października 2014r. w sprawie Strategii Powiatu Wielickiego, Rada Powiatu Wielickiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim na lata 2014 – 2020”, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wielickiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

do

Uchwały Rady Powiatu Wielickiego

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim na lata 2014-2020”

Zgodnie z zapisem art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.), opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględniającej programy pomocy społecznej, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, należy do zadań własnych powiatu.

Realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, przyczyni się do poprawy ogólnej sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin, a podejmowane działania pomogą wyeliminować ograniczenia związane z ich funkcjonowaniem w środowisku. Ponadto Strategia umożliwi kontynuowanie przedsięwzięć dotyczących budowania spójnego, lokalnego systemu pomocy dziecku i rodzinie. Działania ukierunkowane będą na wsparcie rodziny w jej naturalnym środowisku, a także zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych wychowania i rozwoju w zastępczych formach opieki rodzinnej. Poprzez realizację zapisów Strategii możliwy będzie rozwój profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży z terenu Powiatu Wielickiego.

Przyjęcie treści Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim posłuży wypracowaniu właściwego dla Powiatu Wielickiego systemu wsparcia oraz doprowadzi do zaangażowania szerokiego grona przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W
POWIECIE WIELICKIM
NA LATA 2014 -2020**

Motto:

Nasz Powiat, Nasz Dom, Nasza Rodzina

Wieliczka 2014

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce przy współudziale instytucji działających w systemie pomocy społecznej i wsparcia rodziny z terenu Powiatu Wielickiego oraz współpracujących z nimi organizacji pozarządowych.

Spis treści.

Wstęp	5
I. Spójność Strategii z dokumentami nadrzędnymi	7
I.1. Krajowe i regionalne dokumenty planistyczne	7
II. Ogólna charakterystyka Powiatu Wielickiego	9
II.1. Dane podstawowe	9
II.1.1. Uwarunkowania ogólne, położenie	9
II.1.2. Struktura ludności w powiecie	10
II.2. Rynek pracy i bezrobocie	14
II.3. Ochrona zdrowia	14
II.4. Edukacja	15
II.5. Profil społeczny osób korzystających z pomocy społecznej	16
III. Infrastruktura socjalna i pomoc społeczna w Powiecie Wielickim	20
III.1. Świadczenia pomocy społecznej	20
III.2. Ramy prawne funkcjonowania pomocy społecznej w Powiecie Wielickim	25
III.3. Infrastruktura placówek pomocy społecznej w Powiecie Wielickim	27
III.4. Krótka charakterystyka placówek działających w systemie pomocy społecznej na zlecenie Powiatu Wielickiego	30
III.4.1. Całodobowe placówki pomocy społecznej	30
III.4.2. Dienne placówki pomocy społecznej	31
III.5. Rodzinna i instytucjonalna Piecza Zastępcza	32
III.5.1. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego	32
III.5.2. Placówki wsparcia dziennego	34
III.5.3. Rodzinna piecza zastępcza	35
III.5.3.1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej	36
III.5.3.2. Cel Rodzinnej Pieczy Zastępczej	38
III.5.3.3. Kryteria wyboru kandydatów na Rodziny Zastępcze	38
III.5.3.4. Grupy wsparcia	39

III.5.3.5. Pomoc i wsparcie dla usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych.....	40
III.6.1. Niepełnosprawność	40
III.6.2. Rehabilitacja społeczna	44
IV.1. Wykluczenie społeczne.....	49
VI.2. Profilaktyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	49
V. Punkt Interwencji Kryzysowej w strukturach organizacyjnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.....	52
VI. Środki finansowe pozyskiwane z grantów.....	57
VII. Konsultacje społeczne.....	59
VIII. Wizja i Misja.....	61
IX. Analiza strategiczna.....	61
X. Obszary i cele strategiczne w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.....	65
XI. Wdrażanie i monitoring	69
XII. Zakończenie.....	73

WSTĘP

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, polityka społeczna państwa, w tym pomoc społeczna ma na celu z jednej strony umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, z drugiej zaś poprzez podejmowanie działań profilaktycznych powinna zapobiegać powstawaniu dysfunkcji społecznych i działać przeciw wykluczeniu społecznemu zagrożonych nim grup.

Modele pomocy społecznej opierają się na dwóch podstawowych koncepcjach **(rezydualnej i instytucjonalnej)**, które stanowią dwa odmienne spojrzenia na rolę i miejsce pomocy społecznej, jako jednej z instytucji życia społecznego. Ogólna tendencja wskazuje na przechodzenie od koncepcji rezydualnej do instytucjonalnej, z tendencją do zmierzania społeczeństw w stronę społeczeństwa obywatelskiego.

Koncepcja rezydualna traktuje usługi pomocy społecznej jako narzędzia interwencji socjalnej, podejmowane w sytuacjach krytycznych dla rodziny i jednostki. Mają one na celu „wzmocnienie jednostek lub przywrócenie im możliwości funkcjonowania. Koncepcja ta zakłada „istnienie dwóch podstawowych dla jednostki kanałów identyfikowania i zaspokajanie jej potrzeb – rodziny i rynku. W chwilach, kiedy ich sprawne działanie załamuje się lub gdy jednostka nie jest w stanie z tych kanałów korzystać z różnego rodzaju powodów (np. niepełnosprawność, choroba czy niepełna rodzina), pojawia się wówczas pomoc społeczna, z której mogą korzystać tylko osoby spełniające odpowiednie kryteria formalno – prawne, ściśle określone przez instytucje pomocowe. Owa pomoc ma oczywiście charakter czasowy, można by powiedzieć, że zastępczy, co sprowadza tym samym klienta do roli pacjenta. To zaś – powoduje uruchomienie procesu naznaczania społecznego, a świadczeniobiorca zyskuje stygmat osoby niezaradnej, niezdolnej do samodzielnego pełnienia funkcji. Świadczenie w tym przypadku traktowane jest jak jałmużna.

Pomoc w koncepcji instytucjonalnej rozumiana jest jako „zorganizowany system usług społecznych i instytucji powstałych w celu pomocy jednostkom lub grupom społecznym w osiągnięciu satysfakcjonującego standardu życia” (T. Kaźmierczak, M. Łuczyńska. 1998, s. 74). Pomoc społeczna jest tutaj traktowana jako system zaspokajania potrzeb, ale już nie alternatywny, lecz równoważny wobec rodziny i rynku. Jednostka może tutaj zaspokajać swoje potrzeby nie będąc jeszcze (w przeciwieństwie do poprzedniej koncepcji) w sytuacji kryzysowej, ale odczuwając już pewien deficyt. Świadczenia mają charakter permanentny, nie ma tu miejsca na procesy stygmatyzacji, tak jak było to w przypadku koncepcji rezydualnej, ponieważ oferowana pomoc posiada charakter uniwersalny, a nie selektywny.

Dlatego też mając na względzie określenie priorytetów i celów jak również dochodzenie do standardów w zakresie wsparcia społecznego powstał dokument będący „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim na lata 2014-2020”, do stworzenia którego Powiat jest zobligowany przepisami prawa.

Strategia w swojej treści zawiera:

Diagnozę sytuacji społecznej,

Prognozę zmian w zakresie objętym strategią,

Jak również określa:

Cele strategiczne projektowanych zmian,

Kierunki niezbędnych działań,

Sposób realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

Wskaźniki realizacji działań.

Wskazane w strategii cele, umożliwiają rozwój infrastruktury socjalnej, dostosowanie placówek działających między innymi w systemie pomocy społecznej i pieczy zastępczej do wymaganych standardów, mają wpływ na zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych i wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym, są bodźcem do podejmowania nowych inicjatyw społecznych, chociażby rozwoju wolontariatu czy tworzenia nowych organizacji pozarządowych mogących być odpowiedzią na zapotrzebowanie środowiska.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie oraz z podmiotami działającymi w szerokim obszarze polityki społecznej obejmującym oświatę, służbę zdrowia, sądy rodzinne.

Podobnie jak w latach ubiegłych działania w ramach Strategii, pozwolą nie tylko na usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej czy rozszerzenie form pomocy instytucjonalnej, ale również na skuteczne rozwiązanie problemów poszczególnych grup docelowych. Ważną częścią strategii społecznej jest opracowanie projektów wykorzystujących europejskie fundusze. Wzmacniają one system pomocy o nowe formy aktywności oraz dają szansę na skuteczniejsze działania w sferze łagodzenia problemów społecznych w Powiecie Wielickim.

Przy opracowaniu Strategii Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce korzystało z opracowań i doświadczenia innych jednostek organizacyjnych, między innymi: Powiatowego Urzędu Pracy, Zespołu do Spraw Orzekani o Niepełnosprawności, Ośrodków Pomocy Społecznej, Policji. Analizie poddano sprawozdania i opracowania dotyczące pomocy społecznej w Powiecie Wielickim. Uwzględniono również realizację zapisów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim na lata 2008-2013. Na podstawie wymienionych materiałów dokonano ogólnej sytuacji społecznej w Powiecie Wielickim i identyfikacji głównych problemów społecznych. Dzięki tym zabiegom możliwe stało się określenie celów strategicznych, ustalenie hierarchii ich ważności i wskazanie kierunków działań zmierzających do rozwiązania najistotniejszych problemów społecznych.

I. Spójność Strategii z dokumentami nadrzędnymi.

I.1. Krajowe i regionalne dokumenty planistyczne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim wpisuje się w cele strategiczne zawarte w dokumentach wyższego szczebla. Przede wszystkim jest konsekwencją zapisów Strategii Rozwoju Powiatu Wielickiego na lata 2014-2020, w szczególności w zakresie **OBSZARU III: USŁUGI PUBLICZNE**

Cel strategiczny 3.1. Dobra kondycja zdrowotna mieszkańców powiatu.

Kierunki działań:

- Rozwój profilaktyki, promocji i edukacji w zakresie zdrowia wśród mieszkańców powiatu;
- Wspieranie działań na rzecz zapewnienia mieszkańcom dostępu do usług medycznych na wysokim poziomie;
- Uczestnictwo w specjalistycznych programach służących poprawie kondycji zdrowotnej mieszkańców;
- Podnoszenie jakości i dostępności opieki nad osobami starszymi;

Cel strategiczny 3.2. Wyrównane szanse osób niepełnosprawnych i zmniejszone zagrożenie patologiami.

Kierunki działań:

- Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych;
- Wspieranie powstawania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
- Rozwój wolontariatu;
- Monitoring przypadków patologii w celu tworzenia wspólnych projektów profilaktycznych z udziałem organizacji pozarządowych;
- Wspieranie aktywności organizacji pozarządowych;
- Tworzenie systemu wsparcia dla osób zagrożonych patologiami;
- Wzrost efektywności działań pomocy społecznej;

Cel strategiczny 3.3. Wysoki poziom bezpieczeństwa w powiecie.

Kierunki działań:

- Wdrażanie programów poprawiających bezpieczeństwo publiczne;
- Zmniejszenie poziomu zagrożenia przestępczością;
- Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- Rozwój ratownictwa medycznego i systemu monitoringu zagrożeń;
- Poprawa standardu funkcjonowania służb ratowniczych i porządkowych;
- Organizowanie akcji i szkoleń dotyczących zachowań w sytuacjach zagrożenia;

Cel strategiczny 3.4. Zrównoważony rynek pracy.

Kierunki działań:

- Aktywizacja lokalnego rynku pracy;
- Koordynacja profili kształcenia z bieżącymi i prognozowanymi potrzebami rynku pracy;
- Zwiększanie liczby miejsc pracy poprzez rozwój gospodarczy powiatu;
- Zwiększanie zatrudnienia w branży turystycznej i agroturystycznej;
- Stworzenie oferty pozaszkolnej umożliwiającej osobom poszukującym pracy, szybkie przekwalifikowanie oraz zdobywanie dodatkowych umiejętności;
- Tworzenie spójnego systemu doradztwa zawodowego;
- Tworzenie centrów kształcenia ustawicznego dla dorosłych;
- Wspieranie powstawania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
- Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej;

Cel strategiczny 3.5. Przyjazna i sprawna administracja publiczna.

Kierunki działań:

- Doskonalenie umiejętności pracowników administracji publicznej;
- Podnoszenie poziomu usług administracji;
- Kompleksowe wdrożenie systemu e-administracji;

Cel strategiczny 3.6. : Społeczeństwo informacyjne.

Kierunki działań:

- Uruchomienie platformy informatycznej wspierającej system edukacji w powiecie;
- Wspieranie tworzenia i rozbudowy systemów usług e-learnigowych;
- Promocja społeczeństwa informacyjnego

Ponadto dokumentami o istotnym znaczeniu dla rozwiązania problemów społecznych są:

- Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
- Krajowa Strategia rozwoju regionalnego 2010-2020.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 Nowy wymiar aktywnej integracji.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.
- Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015.
- Wojewódzki Program Dotyczący Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych w Województwie Małopolskim na lata 2014 – 2020.
- Małopolski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2020.
- Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011-2020.
- Gminne Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych.

II. Ogólna charakterystyka Powiatu Wielickiego.

II.1. Dane podstawowe.

II.1.1. Uwarunkowania ogólne, położenie.

Powiat Wielicki położony jest w południowej części Polski w pobliżu aglomeracji krakowskiej. Administracyjnie należy do Województwa Małopolskiego. Powiat Wielicki został utworzony w 1999 r. w ramach reformy administracyjnej. Siedzibą władz Powiatu jest miasto Wieliczka. Graniczy z powiatami: krakowskim, myślenickim i bocheńskim.

Źródło: http://www.wieliczka-city.pl/pliki_usr/image/wieliczka/powiat_wielicki.jpg

W skład powiatu wchodzi gminy:

miejsko-wiejskie: Wieliczka, Niepołomice

wiejskie: Biskupice, Gdów, Kłaj.

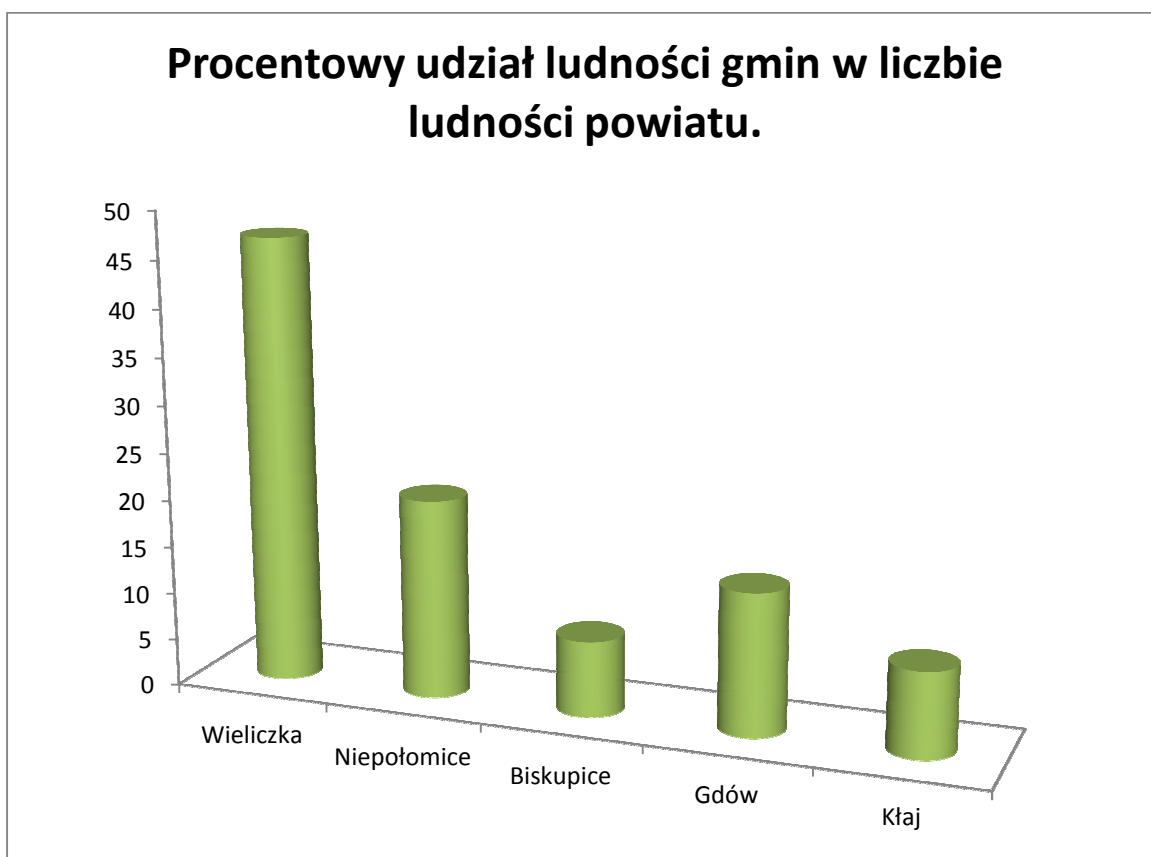
II.1.2. Struktura ludności w powiecie.

Powiat Wielicki, który tworzy 5 gmin, obejmuje obszar 411 km². Zamieszkuje go 116.799 mieszkańców, co stanowi 3,48% mieszkańców województwa małopolskiego. Gęstość zaludnienia w powiecie na koniec 2012 r. wynosiła 284 osoby na km².

Stan ludności wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci.

	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Stan ludności i ruch naturalny-ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci											
Powiat Wielicki											
ogółem	osoba	103808	103676	104788	105943	107305	108767	110400	113559	115356	116799
mężczyźni	osoba	50418	50328	50890	51484	52215	52876	53700	55366	56221	56918
	%	48,57	48,54	48,56	48,60	48,66	48,61	48,64	48,76	48,74	48,73
kobiety	osoba	53390	53348	53898	54459	55090	55891	56700	58193	59135	59881
	%	51,43	51,46	51,44	51,40	51,34	51,39	51,36	51,24	51,26	51,27

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Największa gęstość zaludnienia (546 osób/km²) występuje na terenie gminy Wieliczka, którą zamieszkuje 47% ogółu mieszkańców Powiatu Wielickiego. Najmniejszą gęstością zaludnienia charakteryzuje się Gmina Gdów (160 osób/km²), a najmniej osób mieszka na terenie Gminy Biskupice (9479 osób).

Gęstość zaludnienia w powiecie wielickim (2012 r.).

Lp.	Gmina	Gęstość zaludnienia osoba/km ²	Miejsce w powiecie
1.	Biskupice	230	3
2.	Gdów	160	5
3.	Kłaj	161	4
4.	Niepołomice	260	2
5.	Wieliczka	546	1

Opracowanie własne na podst. danych: www.stat.gov.pl

Struktura ludności Powiatu Wielickiego w podziale na płeć, we wszystkich latach objętych analizą wskazuje na to, że kobiety stanowią większość mieszkańców powiatu. W podziale na wiek przedprodukcyjny i produkcyjny, mężczyźni stanowią większość mieszkańców. Przeciwnie jest w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, w której to kobiety stanowią większość mieszkańców.

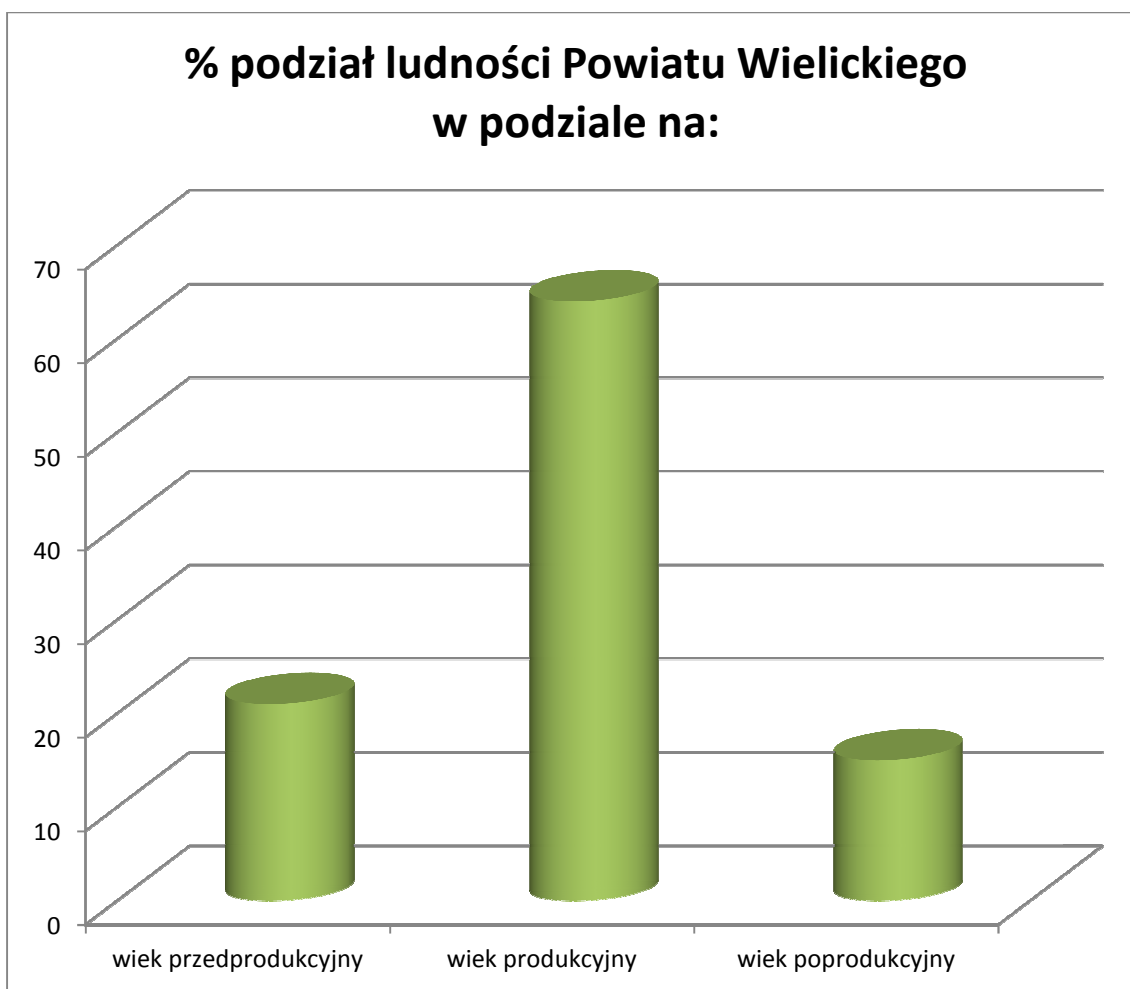
Ludność powiatu wielickiego w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny wg. płci w latach 2003-2012.

	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci											
Powiat Wielicki											
Ogółem											
ogółem	osoba	103808	103676	104788	105943	107305	108767	110400	113559	115356	116799
mężczyźni	osoba	50418	50328	50890	51484	52215	52876	53700	55366	56221	56918
	%	48,57	48,54	48,56	48,60	48,66	48,61	48,64	48,76	48,74	48,73
kobiety	osoba	53390	53348	53898	54459	55090	55891	56700	58193	59135	59881
	%	51,43	51,46	51,44	51,40	51,34	51,39	51,36	51,24	51,26	51,27
W wieku przedprodukcyjnym											
ogółem	osoba	24883	24141	23799	23495	23333	23318	23314	24135	24390	24483
mężczyźni	osoba	12651	12297	12113	11993	11936	11911	11947	12414	12477	12534
	%	50,84	50,94	50,90	51,04	51,16	51,08	51,24	51,44	51,16	51,19
kobiety	osoba	12232	11844	11686	11502	11397	11407	11367	11721	11913	11949
	osoba	49,16	49,06	49,10	48,96	48,84	48,92	48,76	48,56	48,84	48,81
w wieku produkcyjnym											
ogółem	osoba	63992	64609	65960	67211	68475	69681	70917	72966	74034	74745
mężczyźni	osoba	32970	33214	33895	34612	35380	36023	36691	37853	38500	38914
	%	51,52	51,41	51,39	51,5	51,67	51,70	51,74	51,88	52,00	52,06
kobiety	osoba	31022	31395	32065	32599	33095	33658	34226	35113	35534	35831
	osoba	48,48	48,59	48,61	48,50	48,33	48,3	48,36	48,12	48,00	47,94
w wieku poprodukcyjnym											
ogółem	osoba	14933	14926	15029	15237	15497	15768	16169	16458	16932	17571

mężczyźni	osoba	4797	4817	4882	4879	4899	4942	5062	5099	5244	5470
	%	32,12	32,27	32,48	32,02	31,61	31,34	31,31	30,98	30,97	30,82
kobiety	osoba	10136	10109	10147	10358	10598	10826	11107	11359	11688	12101
	osoba	67,88	67,73	67,52	67,98	68,39	68,66	68,69	69,02	69,03	69,18

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Osoby w wieku produkcyjnym, we wszystkich latach objętych analizą stanowią ponad połowę mieszkańców Powiatu Wielickiego. W 2012 r. stanowiły 64% ludności ogółem. Osoby w wieku produkcyjnym w 2012 r., w zdecydowanej większości zamieszkiwały miasto i gminę Wieliczka oraz miasto i gminę Niepołomice.

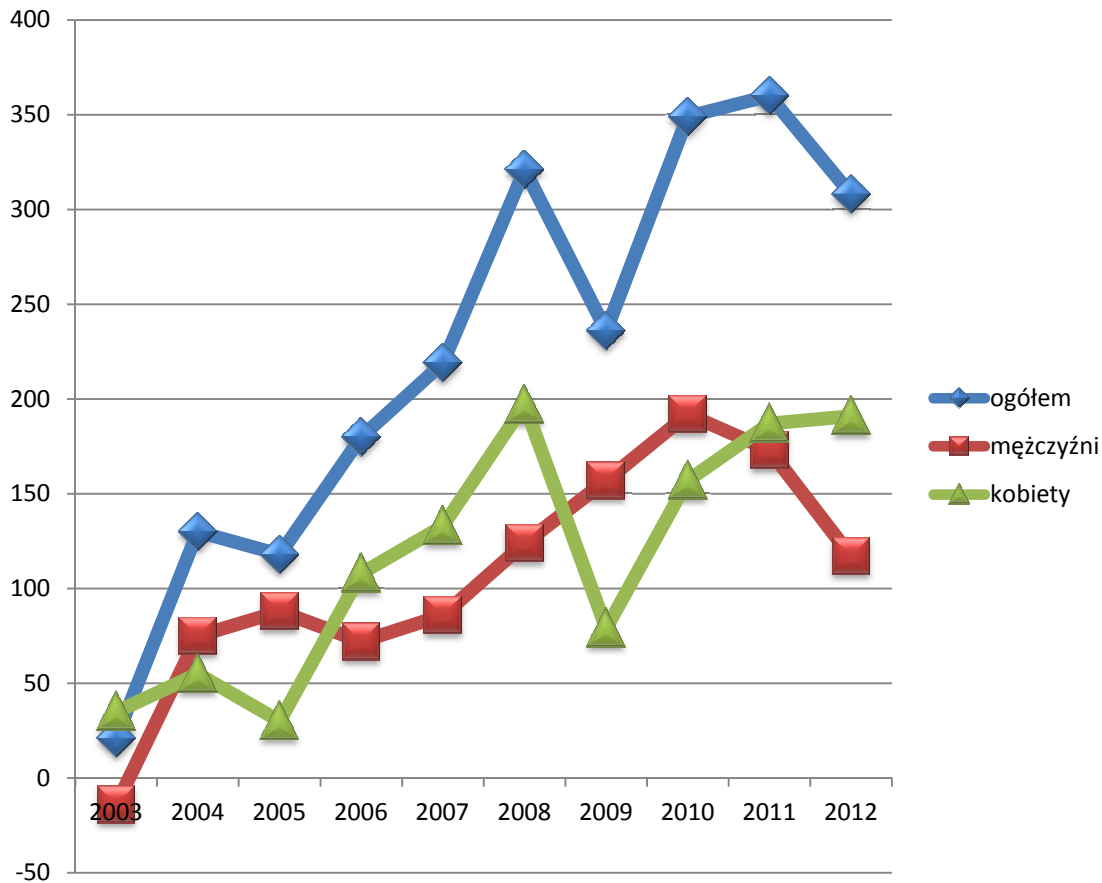
Na przestrzeni lat 2003-2012 w powiecie wielickim odnotowuje się dodatni przyrost naturalny.

Tabela 1. Ruch naturalny wg płci w powiecie wielickim.

	J.m.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ruch naturalny wg płci											
Urodzenia żywe											
ogółem	-	975	1013	1079	1095	1166	1279	1232	1316	1334	1255
mężczyźni	-	475	534	560	568	588	642	659	691	671	623
kobiety	-	500	479	519	527	578	637	573	625	663	632
Zgony ogółem											
ogółem	-	954	883	961	915	947	958	996	967	974	947
mężczyźni	-	489	459	472	496	502	518	502	499	498	506
kobiety	-	465	424	489	419	445	440	494	468	476	441
Zgony niemowląt											
ogółem	-	4	6	4	3	8	4	4	10	5	6
mężczyźni	-	0	4	3	1	4	2	1	7	3	4
kobiety	-	4	2	1	2	4	2	3	3	2	2
Przyrost naturalny											
ogółem	-	21	130	118	180	219	321	236	349	360	308
mężczyźni	-	-14	75	88	72	86	124	157	192	173	117
kobiety	-	35	55	30	108	133	197	79	157	187	191

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w latach 2003-2012.

Źródło: strategia rozwoju powiatu wielickiego na lata 2014-2020

II.2. Rynek pracy i bezrobocie.

Liczba bezrobotnych na przestrzeni lat 2004-2008 maleje, natomiast w latach 2009-2013 zaczyna wzrastać. Najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych było w 2004 r. - 5765, a najmniej w 2008 r. - 2194. W 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 4947 osób, z czego mężczyźni stanowili 50,5% ogółu bezrobotnych.

Tabela 2. Bezrobocie na terenie powiatu wielickiego.

	J. m.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BEZROBOCIE											
Powiat Wielicki											
Bezrobotni zarejestrowani wg płci											
Ogółem	osoba	5765	5132	3924	2894	2194	3474	3919	4239	4676	4947
Mężczyźni	osoba	2811	2449	1764	1186	960	1763	1892	1934	2255	2476
Kobiety	osoba	2954	2683	2160	1708	1234	1711	2027	2305	2421	2471
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym											
Ogółem	%	8,9	7,8	5,8	4,2	3,1	4,9	5,4	5,7	6,3	-
Mężczyźni	%	8,5	7,2	5,1	3,4	2,7	4,8	5,0	5,0	5,8	-
Kobiety	%	9,4	8,4	6,6	5,2	3,7	5,0	5,8	6,5	6,8	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych

II.3. Ochrona zdrowia

Wydatki ponoszone z budżetu Powiatu na ochronę zdrowia wyniosły w 2012 r. 3,9%.

Placówki opieki zdrowotnej i apteki w Powiecie Wielickim- stan na grudzień 2012r.

	Ambulatoryjna opieka zdrowotna		Liczba ludności na 1 aptekę
	przychodnie	Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	
Województwo	1647	3,8	3016
Powiat	39	3,5	3893

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie –Statystyczne vademecum samorządowca 2012r.

II.4. Edukacja

Wydatki na oświatę i wychowanie stanowiły 26,2% wydatków budżetu Powiatu Wielickiego w 2012r.

Rodzaj placówki edukacyjnej	Liczba
Szkoły podstawowe	51
Szkoły podstawowe specjalne	1
Gimnazja	18
Gimnazja specjalne	1
Szkoły ponadgimnazjalne	19

Uczniowie w szkołach	Liczba
Szkoły podstawowe	7628
Szkoły podstawowe specjalne	48
Gimnazja	3644
Gimnazja specjalne	42
Zasadnicze szkoły zawodowe	477
Licea ogólnokształcące	1198
Liceach profilowanych, technikach	975
Szkołach policealnych	91

Powiat Wielicki jest organem prowadzącym dla następujących szkół i placówek oświatowych:

- Liceum Ogólnokształcące w Wieliczce,
- Zespół Szkół Zawodowych w Wieliczce,
- Zespół Szkół w Gdowie,
- Zespół Szkół im. Brata Alojzego Kosiby w Wieliczce,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieliczce,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Wieliczce
- Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne im. Kazimierza Kordylewskiego w Niepołomicach.

Na koniec 2012 r. zanotowano 289 absolwentów, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości, natomiast 299 absolwentów w 2012 r. przystąpiło do egzaminu maturalnego.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne w powiecie wielickim w latach 2009-2012.

SZKOLNICTWO PONADGIMNAZJALNE	J. m.	2009	2010	2011	2012
licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych					
absolwenci, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości	osoba	342	330	293	289
absolwenci, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego	osoba	349	337	300	299
komputery w szkołach ponadgimnazjalnych					
komputery w szkole	szt.	293	383	364	475
komputery z dostępem do Internetu	szt.	293	376	357	468

Źródło: Bank Danych Lokalnych

II.5. Profil społeczny osób korzystających z pomocy społecznej.

W obszarze problemów społecznych trudności występują najczęściej w związku z:

- bezrobociem,
- ubóstwem,
- niepełnosprawnością,
- przewlekłą chorobą,
- bezradnością lub niepodejmowaniem działań wobec osób niepełnosprawnych,
- trudnościami emocjonalnymi,
- sieroctwem naturalnym lub społecznym,
- bezradnością opiekuńczo-wychowawczą,
- przemocą fizyczną i psychiczną,
- uzależnieniami od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Powody przyznania pomocy w roku 2013

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	
	OGÓŁEM	w tym: NA WSI		
0	1	2	3	
Ubóstwo	1	1426	1058	3653
Sieroctwo	2	1	1	1
Bezdomność	3	32	14	41
Potrzeba ochrony macierzyństwa	4	235	185	1175
w tym: wielodzietność	5	107	80	638
Bezrobocie	6	1135	808	3092
Niepełnosprawność	7	934	672	1877

Długotrwała lub ciężka choroba	8	900	648	1967
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	9	351	259	1171
w tym: rodziny niepełne	10	179	134	551
rodziny wielodzietne	11	68	51	345
Przemoc w rodzinie	12	44	27	163
Alkoholizm	13	0	0	0
Narkomania	14	111	85	276
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	5	0	9
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze	16	46	30	60
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	17	0	0	0
Zdarzenie losowe	18	33	31	82
Sytuacja kryzysowa	19	18	16	54
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	20	0	0	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013r.)

Powody przyznania pomocy w I półroczu 2014r.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
0		1	2	3
Ubóstwo	1	1044	x	2704
Sieroctwo	2	0	x	0
Bezdomność	3	32	x	38
Potrzeba ochrony macierzyństwa	4	166	x	854
w tym: wielodzietność	5	90	x	549
Bezrobocie	6	791	x	2171
Niepełnosprawność	7	773	x	1498
Długotrwała lub ciężka choroba	8	677	x	1365
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	9	246	x	829
w tym: rodziny niepełne	10	128	x	388
rodziny wielodzietne	11	44	x	261
Przemoc w rodzinie	12	26	x	108

Alkoholizm	13	0	x	0
Narkomania	14	72	x	153
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	0	x	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze	16	20	x	37
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	17	0	x	0
Zdarzenie losowe	18	7	x	19
Sytuacja kryzysowa	19	16	x	45
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	20	0	x	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 30.06.2014r.)0

Rodziny i osoby objęte pomocą społeczną w Powiecie Wielickim w roku 2013.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
			OGÓŁEM	W tym: NA WSI	
0		1	2	3	4
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania/	1	3676	2426	1753	6106
W tym: Świadczenia pieniężne	2	2342	2083	1478	5009
Świadczenia niepieniężne	3	1644	974	671	3100
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	4	39	38	22	77
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	5	3662	2415	1743	6070
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej- OGÓŁEM	6	x	2338	1771	5287
w tym : wyłącznie w postaci pracy socjalnej	7	x	304	278	636

Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny		Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi
	8	286	297

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013r.)

Rodziny i osoby objęte pomocą społeczną w Powiecie Wielickim w I półroczu 2014r.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
			OGÓŁEM	W tym: NA WSI	
0		1	2	3	4
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania/	1	2606	1732	X	4305
W tym: Świadczenia pieniężne	2	1531	1448	X	3452
Świadczenia niepieniężne	3	1232	729	X	2423
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	4	37	36	X	67
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	5	2592	1720	X	4286
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej- OGÓŁEM	6	x	1256	X	2995
w tym : wyłącznie w postaci pracy socjalnej	7	x	355	x	744

Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	8	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi
		x	x

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 30.06.2014r.)

Typy rodzin objętych pomocą w roku 2013.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	
		OGÓŁEM	W tym: NA WSI		
0		1	2	3	
Rodziny ogółem	1	2730	2031	6742	
o liczbie osób	1	2	1201	826	1201
	2	3	463	358	926
	3	4	345	259	1035
	4	5	334	269	1336
	5	6	226	187	1130
	6 i więcej	7	161	132	1114

W tym rodziny z dziećmi ogółem		8	1023	801	4268	
	o liczbie dzieci	1	9	368	279	1108
	2	10	332	258	1313	
	3	11	185	150	918	
	4	12	74	61	438	
	5	13	25	31	240	
	6	14	16	12	134	
	7 i więcej	15	12	10	117	
Rodziny niepełne ogółem		16	331	175	1037	
	o liczbie dzieci	1	17	151	116	330
	2	18	106	69	341	
	3	19	52	39	220	
	4 i więcej	20	22	20	146	
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		21	679	501	1322	
	o liczbie osób	1	22	336	228	336
	2	23	186	146	372	
	3	24	77	63	231	
	4 i więcej	25	80	64	38	

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013r.)

III. Infrastruktura socjalna i pomoc społeczna w Powiecie Wielickim.

III.1. Świadczenia pomocy społecznej.

Udzielone świadczenia z zakresu realizacji zadań zleconych gminom w roku 2013.

FORMY POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0		1	2	3	4	5
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	39	12 322	227 022	38	77
Zasiłki stałe na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną	2	39	39	166 700	39	107

Pomoc ogółem przyznana cudzoziemcom, o której mowa w art. 5a	3	0	0	0	x	x
	4	0	0	0	x	x
	5	0	0	0	x	x
Pomoc ogółem przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP	6	1	3	1200	x	x
	7	1	3	1200	x	x
	8	0	0	0	x	x
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	9	1	12	2400	x	x

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013r.)

Udzielone świadczenia z zakresu realizacji zadań zleconych gminom w I półroczu 2014r.

FORMY POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	0	1	2	3	4	5
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	37	6 252	119 964	36	67
Zasiłki stałe na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną	2	39	39	166700	39	107
Pomoc ogółem przyznana cudzoziemcom, o której mowa w art. 5a	3	0	0	0	x	x
	4	0	0	0	x	x
	5	0	0	0	x	x
Pomoc ogółem przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt	6	0	0	0	x	x

tolerowany na terytorium RP W tym: Zasiłki celowe w formie pieniężnej	7	0	0	0	x	x
	8	0	0	0	x	x
w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)						
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	9	1	6	1 200	x	x

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 30.06.2014r.)

Udzielone świadczenia z zakresu realizacji zadań własnych gmin w roku 2013.

FORMY POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ w zł.	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0		1	2	3	4	5
Razem	1	3 662	X	7 140 968	2 415	6 070
Zasiłki stałe - ogółem	2	490	4 671	2 110 765	488	643
z tego: środki własne	3	x	x	11 384	x	x
dotacja	4	x	x	2 099 381	x	x
W tym przyznane dla osoby: /z wiersza 2/ samotnie gospodarującej	5	406	3 947	1 902 885	406	406
Pozostającej w rodzinie	6	87	724	207 880	85	2 054
Zasiłki okresowe - ogółem	7	842	3 415	1 019 054	7 716	2 054
z tego: środki własne	8	x	x	16 677	x	x
dotacja	9	x	x	1 002 377	x	x
W tym przyznane z powodu: /z wiersza 7/ bezrobocia	10	640	2 500	803 093	599	1 553
Długotrwałej choroby	11	75	224	55 271	75	196
niepełnosprawności	12	115	407	70 879	113	260
Możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	13	2	4	1 084	2	2
Innego niż wymienione w wierszach 10-13	14	88	280	88 727	84	278
W tym: z wiersza 7 zasiłki okresowe kontynuowane niezależnie od dochodu na podstawie art.38 ust.4a i 4b	15	0	x	0	0	0
Schronienie	16	3	274	6 390	3	3
Posiłek	17	1 378	176 456	1 175 750	715	2 796
W tym	18	1 182	147 112	978 769	576	2 624

dla dzieci						
Ubranie	19	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze - ogółem	20	193	91 588	1 154 819	193	241
w tym specjalistyczne:	21	0	0	0	0	0
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ	22	0	0	0	0	0
W tym: dla bezdomnych	23	0	0	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	24	33	34	41 700	33	80
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego	25	0	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	26	11	11	25 730	11	13
W tym: osobom bezdomnych	27	3	3	6 400	3	3
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	28	1 995	x	1 606 760	1 792	4 543
W tym : zasiłki specjalne celowe	29	542	983	236 731	521	1 256
Zasiłki celowe przyznawane niezależnie od dochodu na podstawie art. 39a ust 1 i 2	30	0	x	0	0	0
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie - ogółem	31	0	x	0	0	0
W tym: w naturze	32	0	0	0	0	0
Zasiłki	33	0	0	0	0	0
Pożyczka	34	0	0	0	0	0
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	35	x	x	x	170	483
Interwencja kryzysowa	36	x	x	x	15	31
Praca socjalna	37	x	x	x	2 338	5 287

Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	38	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
		99	1 028	1 949 939	99	101

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013r.)

Udzielone świadczenia z zakresu realizacji zadań własnych gmin w I półroczu 2014r.

FORMY POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ w zł.	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0		1	2	3	4	5
Razem	1	2 592	X	3 379 971	1 720	4 286
Zasiłki stałe - ogółem	2	457	2 392	1 091 639	456	607
z tego: środki własne	3	x	x	0	x	x
dotacja	4	x	x	1 091 639	x	x
W tym przyznane dla osoby: /z wiersza 2/ samotnie gospodarującej	5	378	2 021	987 340	378	378
Pozostającej w rodzinie	6	83	371	104 299	82	233
Zasiłki okresowe - ogółem	7	548	1 778	532 002	539	1 376
z tego: środki własne	8	x	x	6 395	x	x
dotacja	9	x	x	525 607	x	x
W tym przyznane z powodu: /z wiersza 7/ bezrobocia	10	383	1 230	393 271	376	973
Długotrwałej choroby	11	33	80	15 235	33	66
niepełnosprawności	12	67	184	28 205	66	148
Możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	13	2	3	813	2	2
Innego niż wymienione w wierszach 10-13	14	104	273	85 992	104	318
W tym: z wiersza 7 zasiłki okresowe kontynuowane niezależnie od dochodu na podstawie art.38 ust.4a i 4b	15	0	x	0	0	0
Schronienie	16	5	494	12325	5	5
Posiłek	17	1 021	89 402	581 865	542	2 796
W tym dla dzieci	18	915	79 989	515 997	465	2 112
Ubranie	19	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze - ogółem	20	178	49 511	569 773	176	233
w tym specjalistyczne:	21	0	30	600	1	3
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ	22	0	0	0	0	0
W tym: dla bezdomnych	23	0	0	0	0	0

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	24	7	7	13 834	7	13
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego	25	0	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	26	3	3	9 596	3	3
W tym: osobom bezdomnych	27	0	0	0	0	0
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	28	1 133	x	568 943	1 069	2 772
W tym : zasiłki specjalne celowe	29	257	393	74 086	255	692
Zasiłki celowe przyznawane niezależnie od dochodu na podstawie art. 39a ust 1 i 2	30	0	x	0	0	0
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie - ogółem	31	0	x	0	0	0
W tym: w naturze	32	0	0	0	0	0
Zasiłki	33	0	0	0	0	0
Pożyczka	34	0	0	0	0	0
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	35	x	x	x	150	395
Interwencja kryzysowa	36	x	x	x	0	0
Praca socjalna	37	x	x	x	1 256	2 995

Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	38	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
		92	512	1 046 281	92	92

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 30.06.2014r.)

III.2. Ramy prawne funkcjonowania pomocy społecznej w Powiecie Wielickim.

Jednostką organizacyjną realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej o charakterze zadań własnych powiatu jak i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które nie posiada osobowości prawnej, a działa jako wyodrębniona jednostka budżetowa.

Obszar działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie obejmuje teren następujących miast i gmin:

- miasto i gmina Wieliczka
- miasto i gmina Niepołomice
- gmina Biskupice
- gmina Gdów
- gmina Kłaj

Do jego zadań należą:

- **Zadania z zakresu pomocy społecznej zawarte w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004** (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.).
- **Zadania z zakresu rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, finansowane ze środków PFRON zawarte w ustawie** o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2011r., Nr 127, poz. 721 ze zm.).
- **Zadania z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem zawarte w ustawie** o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (t.j.: Dz. U. z 2013r. poz. 135. ze zm.).
- **Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy zawarte w ustawie** o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (tekst jednolity Dz. U. 2005r. Nr 180, poz. 1356 ze zm.).

Rozwiązywanie problemów społecznych regulują również:

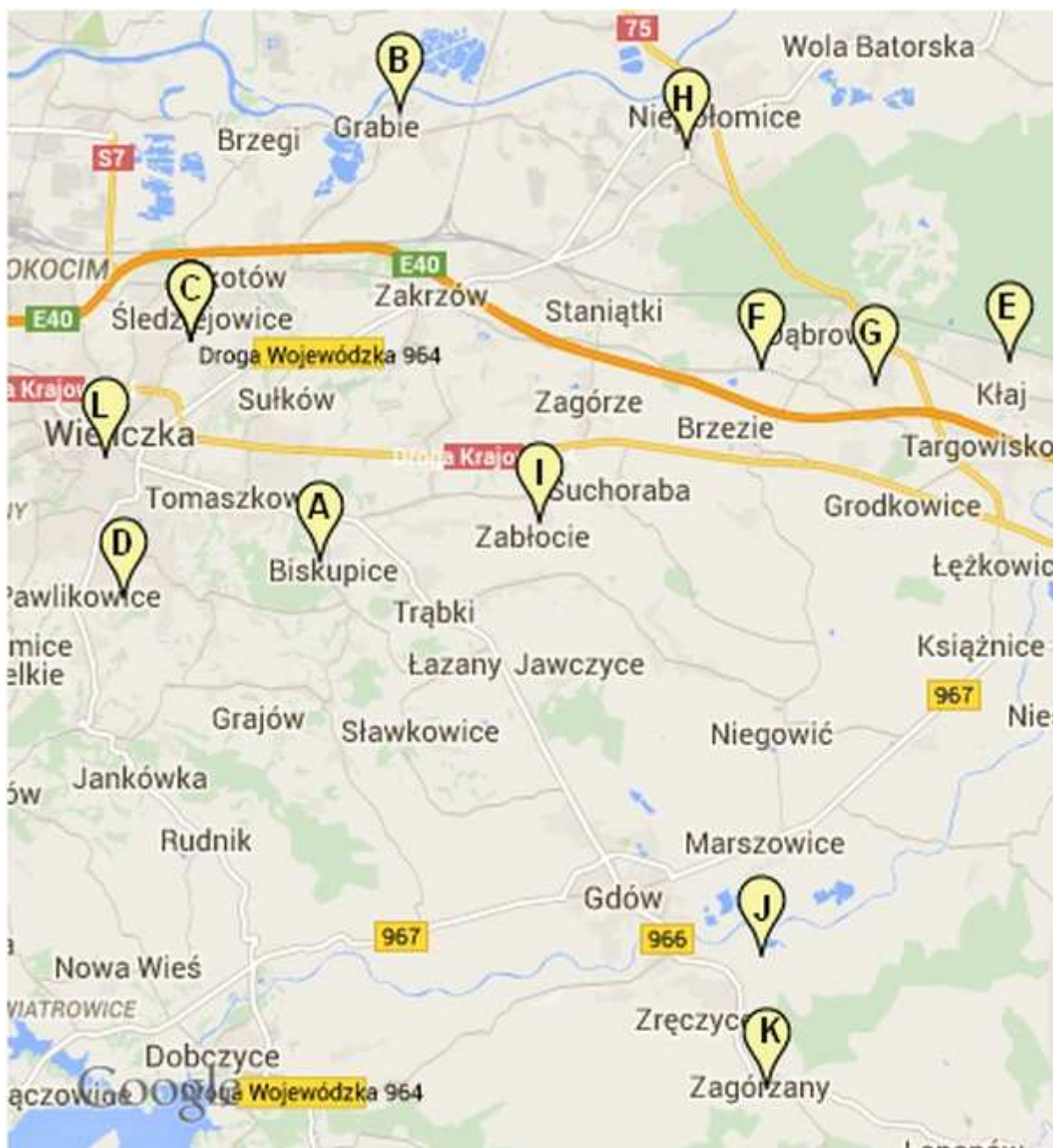
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym – t.j. Dz. U. z 2011r. nr 43 poz. 225 ze zm.,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 674 ze zm.
- ustawa z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – t.j. Dz. U. z 2014r. poz. 1118,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych – t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1456 ze zm.
- ustawa z dnia 25 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych – t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 966 ze zm.
- ustawa z 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – t.j. Dz. U. z 2014r. poz. 1115,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – t.j. Dz. U. z 2012r. poz. 1356 ze zm.
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – t.j. Dz. U. z 2008r. nr 164, poz. 1027 ze zm.
- ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach – t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650.
- ustawa z dnia 9 listopada 2000r. o repatriacji – t.j. Dz. U. z 2014r. poz. 1392.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego – t.j. Dz. U. z 2011r. nr 231, poz. 1375.

Środki finansowe na realizację zadań pochodzą:

1. ze środków własnych Powiatu Wielickiego,
2. z dotacji celowej z budżetu państwa, które są przekazywane za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego,
3. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
4. ze środków unijnych w ramach realizacji projektu systemowego z POKL,
5. środki nie ujęte w planach budżetu na rok następny pozyskane przez PCPR w ramach przystąpienia do ogłaszanych przez MPiPS konkursów grantowych.

Centrum współdziała i współpracuje na zasadzie partnerstwa, z organami administracji rządowej i samorządowej, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi sądem rodzinnym i opiekuńczym oraz osobami fizycznymi i prawnymi oraz innymi jednostkami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

III.3. Infrastruktura placówek pomocy społecznej w Powiecie Wielickim.

- A) Dom Pomocy Społecznej Caritas Archidiecezji Krakowskiej – Biskupice 5,
- B) Dom Pomocy Społecznej "Miłosierny Samarytanin" – Grabie 28,
- C) Środowiskowy Dom Samopomocy Fundacja L'Arche, Śledziejowice 336
Warsztaty Terapii Zajęciowej Fundacja L'Arche, Śledziejowice 336
Dom Pomocy Społecznej, Fundacja L'Arche Śledziejowice 83
- D) Dom Dziecka „Moja Rodzina”, Pawlikowice 1
- E) SIEMACHA Spot 24/7, Kłaj 243
- F) Środowiskowy Dom Samopomocy, Brzezcie 338
- G) Placówka Wsparcia Dziennego w Szarowie 346/A
- H) Placówka Wsparcia Dziennego w Niepołomicach, ul. Partyzantów 22
- I) Placówka Wsparcia Dziennego w Zabłociu 1
- J) Warsztaty Terapii Zajęciowej, Podolany 74
- K) Placówka Wsparcia Dziennego w Zagórzanach 109
- L) Placówka Wsparcia Dziennego w Wieliczce, ul. Sikorskiego 6

Tabelaryczne zestawienie placówek z podaniem miejsc statutowych i źródłem finansowania.

I.p.	Nazwa placówki	Profil	Liczba miejsc statutowych	Źródło finansowania
1.	Dom Pomocy Społecznej w Biskupicach	Dla osób w podeszłym wieku	75	Dotacja celowa z budżetu państwa Budżet gminy, właściwej dla miejsca pochodzenia mieszkańca DPS
2.	Dom Pomocy Społecznej w Śledziejowicach	Dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	12	Dotacja celowa z budżetu państwa Budżet gminy, właściwej dla miejsca pochodzenia mieszkańca DPS
3.	Dom Pomocy Społecznej w Grabiu	Dla osób przewlekle somatycznie chorych	39	Budżet gminy, właściwej dla miejsca pochodzenia mieszkańca DPS
4.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Brzeziu	Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi	35	Dotacja celowa z budżetu państwa
5.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Śledziejowicach	Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi	20	Dotacja celowa z budżetu państwa
6.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza w Pawlikowicach	Dla chłopców w wieku 11-18 lat	30	Środki własne powiatu
7.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza w Kłaju	Dla dziewcząt w wieku 11-18 lat	14	Środki własne powiatu

8.	Ponadgminna placówka wsparcia dziennego w Wieliczce	Dla dzieci w wieku 6 – 16 lat	25	Środki własne powiatu
9.	Ponadgminna placówka wsparcia dziennego w Zabłociu	Dla dzieci w wieku 6- 16 lat	30	Środki własne powiatu
10.	Ponadgminna placówka wsparcia dziennego w Niepołomicach	Dla dzieci w wieku 6 – 16 lat	30	Środki własne powiatu
11.	Ponadgminna placówka wsparcia dziennego w Szarowie	Dla dzieci w wieku 6 – 16 lat	20	Środki własne powiatu
12.	Ponadgminna placówka wsparcia dziennego w Zagórzanach	Dla dzieci w wieku 6 – 16 lat	20	Środki własne powiatu
13	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Podolanach	Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi	30	Środki z PFRON
				Środki własne powiatu
14.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Śledziejowicach	Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi	34	Środki z PFRON
				Środki własne powiatu

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 30.06.2014r.)

Nazwa placówki	Środki finansowe przekazane na funkcjonowanie placówek w latach				Środki zaplanowane w budżecie powiatu	
	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.
Placówka opiekuńczo wychowawcza - Dom dziecka w Pawlikowicach	1.050.000	1.062.500	1.017.483	981.500	1.008.000	1.044.000
Koedukacyjna placówka opiekuńczo wychowawcza w Kłaju	372.000	374.000	398.000	427.000	470.000	487.200
Placówka wsparcia dziennego – Niepołomice	93.600	93.600	93.600	99.000	100.800	102.600
Placówka wsparcia dziennego - Zabłocie	93.600	93.600	93.600,00	99.000	100.800	102.600
Placówka wsparcia dziennego - Zagórzany	62.400	62.400	62.400,00	66.000	67.200	68.400
Placówka wsparcia dziennego - Wieliczka	78.000	78.000	78.000	82.500	84.000	85.500

Placówka wsparcia dziennego - Szarowie	62.400	62.400	62.400	66.000	67.200	68.400
Dom Pomocy Społecznej w Śledziejowicach	233.683	230.585	264.709	254.366	Wysokość uzależniona od liczby mieszkańców na starych i nowych zasadach pobytu w DPS	Wysokość uzależniona od liczby mieszkańców na starych i nowych zasadach pobytu w DPS
Dom Pomocy Społecznej w Biskupicach	276.198	272.336	325.482	262.173	Wysokość uzależniona od liczby mieszkańców na starych i nowych zasadach pobytu w DPS	Wysokość uzależniona od liczby mieszkańców na starych i nowych zasadach pobytu w DPS
Dom Pomocy Społecznej w Grabiu	Opłaty wg nowych zasadach pobytu w DPS z budżetu gmin	Opłaty wg nowych zasadach pobytu w DPS z budżetu gmin	Opłaty wg nowych zasadach pobytu w DPS z budżetu gmin	Opłaty wg nowych zasadach pobytu w DPS z budżetu gmin	Wysokość uzależniona od liczby mieszkańców na starych i nowych zasadach pobytu w DPS	Wysokość uzależniona od liczby mieszkańców na starych i nowych zasadach pobytu w DPS
Środowiskowy Dom Samopomocy w Śledziejowicach	161.903	164.706	161.601	195.757	Wysokość uzależniona od przekazanej dotacji z MUW	Wysokość uzależniona od przekazanej dotacji z MUW
Środowiskowy Dom Samopomocy w Brzeziu	393.495	428.961	398.525	452.010	Wysokość uzależniona od przekazanej dotacji z MUW	Wysokość uzależniona od przekazanej dotacji z MUW
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Podolanach i Śledziejowicach	986.370	993.349	1.052.160	1.052.160	Szacuje się, że będzie to kwota: 1.052.160	Szacuje się, że będzie to kwota: 1.052.160

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 10.12.2014r.)

III.4. Krótka charakterystyka placówek działających w systemie pomocy społecznej na zlecenie Powiatu Wielickiego.

III.4.1. Całodobowe placówki pomocy społecznej.

Domy Pomocy Społecznej o zasięgu ponadgminnym.

Na terenie Powiatu Wielickiego funkcjonują trzy domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej Caritas Archidiecezji Krakowskiej w Biskupicach dla 75 osób w podeszłym wieku,
- Dom Pomocy Społecznej Fundacji L'Arche dla 12 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Śledziejowicach

- Dom Pomocy Społecznej „Miłosierny Samarytanin” w Grabiu dla 39 osób przewlekle somatycznie chorych, który jest prowadzony przez stowarzyszenie „Gaudium et Spes”.

Zgodnie z obowiązującymi standardami placówki świadczą usługi dla osób wymagających całodobowej opieki, które ze względu na wiek, choroby lub niepełnosprawność nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym rodzina ani gmina nie jest w stanie zapewnić opieki. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym jest zadaniem własnym Powiatu.

III.4.2. Dzielne placówki pomocy społecznej.

Środowiskowe Domy Samopomocy w Brzeziu i Śledziejowicach.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Brzeziu przeznaczony jest dla 35 uczestników. Placówka prowadzona jest na zlecenie Powiatu Wielickiego przez Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Dobro Dziecka”. ŚDS w Brzeziu jest placówką typu ABC, przeznaczoną dla osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo i dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Śledziejowicach przeznaczony jest dla 20 uczestników. Placówka jest prowadzona na zlecenie Powiatu przez Fundację L’Arche. ŚDS w Śledziejowicach jest placówką typu BC, czyli dla osób upośledzonych umysłowo i dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Zarówno ŚDS w Śledziejowicach jak również ŚDS w Brzeziu posiadają standard określony rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Zadania Środowiskowych Domów Samopomocy obejmują w szczególności:

- umożliwienie osobom niepełnosprawnym pozostanie w społeczności lokalnej, a tym samym w środowisku rodzinnym bez konieczności umieszczania ich w placówkach całodobowych,
- podtrzymywanie efektów terapeutycznych,
- wydłużenie okresu remisji choroby.

Warsztaty Terapii Zajęciowej.

W Powiecie Wielickim funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej:

- w Podolanach dla 30 uczestników, których organem prowadzącym jest Fundacja Osób Niepełnosprawnych i Specjalnej Troski,
- w Śledziejowicach dla 34 uczestników, których organem prowadzącym jest Fundacja „Arka”.

Warsztaty są wyodrębnionymi organizacyjnie i finansowo placówkami stwarzającymi osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności

niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Zajęcia w Warsztacie są prowadzone zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii, przygotowanym dla każdego uczestnika warsztatu przez radę programową warsztatu.

III.5. Rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą.

III.5.1. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego.

Na terenie Powiatu Wielickiego funkcjonują 2 placówki opiekuńczo- wychowawcze typu socjalizacyjnego: w Pawlikowicach dla 30 chłopców, prowadzona przez Zgromadzenie Księża Michalitów i w Kłaju dla dziewcząt 14, prowadzona przez Stowarzyszenie „Siemacha”.

Placówki wypełniają zadania socjalizacyjne dla dzieci i młodzieży pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej oraz działania terapeutyczne skierowane na dzieci i ich rodziny, w szczególności zapewniają:

- całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają niezbędne potrzeby,
- odpowiednie warunki mieszkaniowe,
- wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci,
- dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów,
- zajęcia wychowawcze, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowuje do życia społecznego a dzieciom niepełnosprawnym rehabilitację i zajęcia specjalistyczne,
- kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- wyposażenie w: odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, środki higieny osobistej,
- zaopatrzenie w: leki, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, podręczniki i przybory szkolne,
- dostęp do opieki zdrowotnej,
- kwotę pieniężną do własnego dysponowania,
- odpowiednie warunki higieniczno- sanitarne,
- dostęp do nauki wynikający z indywidualnych potrzeb dziecka,
- pomoc w nauce, szczególnie przy odrabianiu zadań domowych, w miarę potrzeb przez udział w zajęciach wyrównawczych,
- uczestnictwo, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno – sportowych,

Placówki stwarzają dzieciom warunki do fizycznego, psychicznego i poznawczego rozwoju, poszanowania podmiotowości dziecka, wysłuchiwanie jego zdania i w miarę możliwości uwzględniania jego wniosków we wszystkich dotyczących go sprawach oraz informowania stosownie do wieku dziecka o podejmowanych wobec niego działaniach. Ponadto zapewnia warunki do poczucia bezpieczeństwa, dbałości o poszanowanie i podtrzymywanie związków emocjonalnych dziecka z rodzicami, rodzeństwem i innymi osobami, zarówno spoza placówki, jak i przebywających lub zatrudnionych w placówce, uczenia nawiązywania więzi uczuciowych oraz związków

interpersonalnych, poszanowania potrzeb religijnych, zapewnienia warunków sprzyjających utrzymywaniu osobistych kontaktów z rodziną, uczenia poszanowania tradycji i ciągłości kulturowej i inne.

Placówki podejmują działania celem powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienie rodziny zastępczej lub umieszczenie w rodzinnych formach opieki zastępczej. Placówki pracują z rodziną dziecka, organizują odpowiednie formy opieki w środowisku oraz kontakt z rodzinami zaprzyjaźnionymi.

Dla każdego dziecka przebywającego w Placówce prowadzi się:

- kartę pobytu,
- indywidualny plan pracy z dzieckiem,
- kartę udziału w zajęciach specjalistycznych z opisem ich przebiegu,
- arkusz badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych,
- indywidualne akta dzieci.

Placówką kieruje Dyrektor, do zadań którego należy m.in. organizowanie pracy placówki, wydawanie zarządzeń regulujących wewnętrzne jej funkcjonowanie.

W myśl obowiązujących przepisów Placówka zatrudnia;

- wychowawcę, który organizuje pracę z grupą dzieci oraz indywidualną z dzieckiem, kieruje procesem wychowawczym dziecka, realizuje zadania wynikające z indywidualnego planu pracy oraz pozostaje w stałym kontakcie z rodziną dziecka,
- pracownika socjalnego, który pracuje z rodziną biologiczną dziecka, rozpoznaje jego sytuację rodzinną, utrzymuje kontakt z instytucjami wspierającymi tę rodzinę, inicjuje działania niezbędne do unormowania sytuacji rodziny i umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- pedagoga lub psychologa, który przygotowuje diagnozę indywidualną dziecka, prowadzi zajęcia terapeutyczne oraz poradnictwo psychologiczno - pedagogiczne dla rodziców biologicznych dzieci przebywających w placówce.

Działalność Placówki może być uzupełniona pracą wolontariuszy.

W Placówkach działają stałe zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, zwane dalej „Zespołem”. W skład stałego Zespołu wchodzi: dyrektor placówki lub osoba przez niego wyznaczona, psycholog, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, pracownik właściwego centrum pomocy rodzinie oraz ośrodka adopcyjno - opiekuńczego, inni pracownicy zapraszani w miarę potrzeb do udziału w posiedzeniu Zespołu.

Zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w Placówce, w szczególności w celu:

- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania indywidualnego planu pracy,
- zgłaszania do ośrodka adopcyjno- opiekuńczego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą adopcję,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w innej placówce.

Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka Zespół formułuje pisemny wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce. Zespół dokonuje oceny sytuacji dziecka w zależności od zaistniałych potrzeb, nie rzadziej niż co pół roku oraz niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki.

III.5.2. Placówki wsparcia dziennego

Ponadgminne Placówki Wsparcia Dziennego funkcjonują w:

- Wieliczce,
- Niepołomicach,
- Zabłociu,
- Szarowie
- Zagórzanach.

Powiat Wielicki finansuje pobyt w tego typu placówkach łącznie 125 dzieciom.

Placówki Wsparcia Dziennego realizują zadania w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Każde dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w Placówce w celu wsparcia funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny naturalnej. Podstawowym celem działania jest zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży. Działania placówek ukierunkowane są na wspomaganie rodziny w realizowaniu przypisanych im funkcji i zadań. Nadrzędne cele to łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie, eliminowanie zaburzeń zachowania, dążenie do wszechstronnego rozwoju wychowanków. Główne zadania koncentrują się na pomocy dzieciom w nauce, organizowaniu czasu wolnego, rozwoju zainteresowań, organizowaniu zabaw i zajęć sportowych i udzielanie pomocy rodzicom mającym trudności w wypełnianiu swoich zadań.

Pobyt w Placówkach był nieodpłatny, a w działania wychowawcze włączani byli rodzice. Placówki współpracowały z osobami i podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, między innymi z Ośrodkami Pomocy Społecznej, kuratorami zawodowymi i społecznymi, Sądami, Punktem Interwencji Kryzysowej.

Dzieci i młodzież uczestniczą w zajęciach organizowanych w ramach pracy Placówek na mocy pisemnego oświadczenia rodziców.

Placówki prowadzą działalność w ramach opieki dziennej, tj. wspierają rodzinę dziecka przez objęcie działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi. Działania placówek ukierunkowane są na wspomaganie rodziny, w realizowaniu przez nią podstawowych funkcji i zadań. Nadrzędne cele Placówek to łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie, eliminowanie zaburzeń zachowania, dążenie do wszechstronnego rozwoju wychowanków, udzielanie wsparcia psychologicznego, pedagogicznego dziecku i rodzinie.

W placówkach prowadzone są zajęcia grupowe oraz indywidualne.

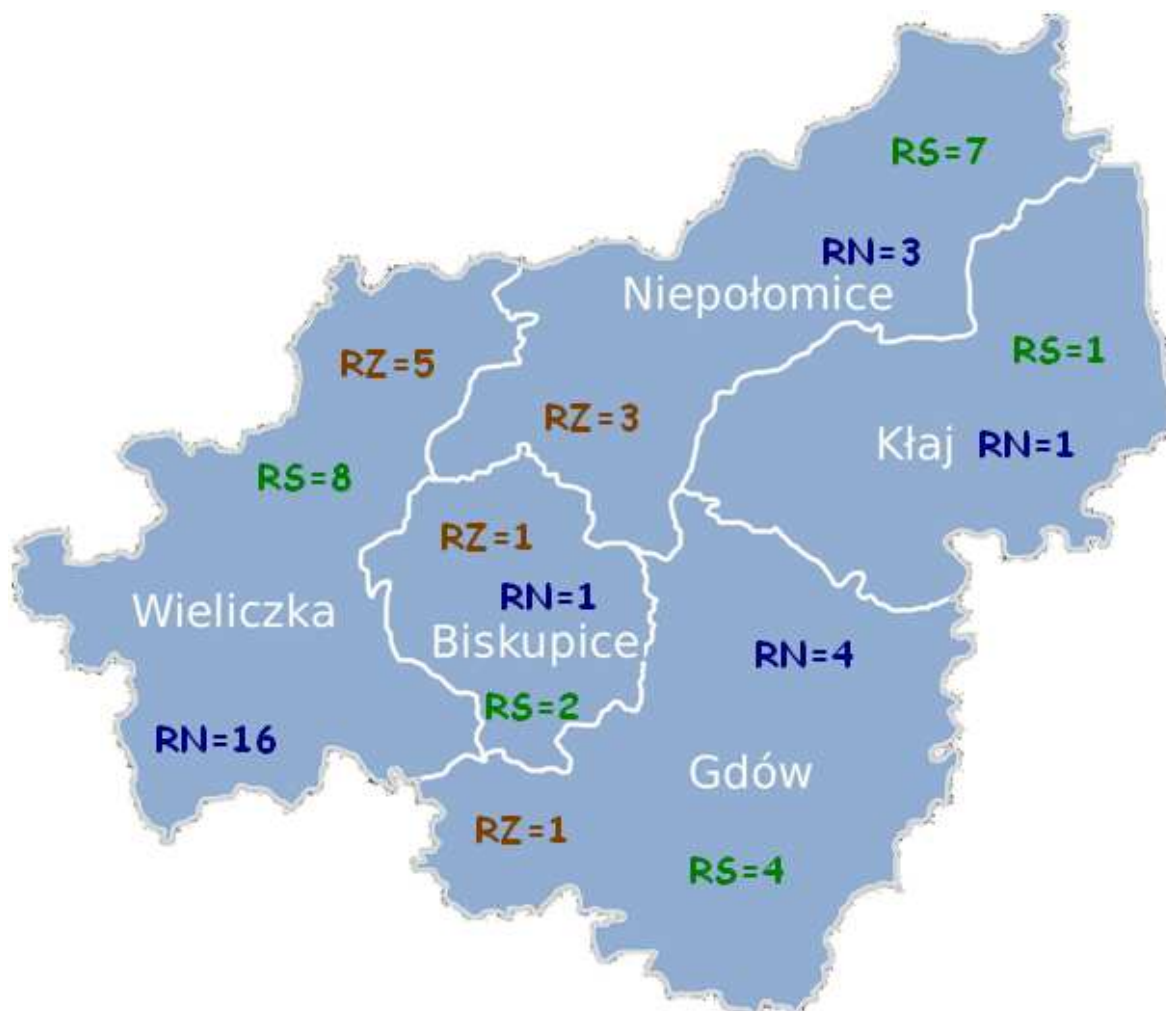
Zajęcia grupowe: socjoterapeutyczne, psychoedukacyjne, profilaktyczne, realizowane są między innymi poprzez zabawy i ćwiczenia interakcyjne.

Zajęcia indywidualne:

Do zajęć indywidualnych zakwalifikowano pomoc przy odrabianiu zadań domowych, kształtowanie postawy samodzielnej pracy, doskonalenie umiejętności planowania czasu wolnego. Zajęcia indywidualne realizowane są w bezpośrednim kontakcie z dzieckiem. Obejmują one rozpoznanie, diagnozę oraz opracowanie indywidualnego planu pracy z dzieckiem

III.5.3. Rodzinna piecza zastępcza.

Celem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce jest bieżące pozyskiwanie osób gotowych podjąć się funkcji rodziny zastępczej. W związku z tym planuje się akcje społeczne promujące ideę rodzicielstwa zastępczego, a następnie prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych, w konsekwencji czego możliwe będzie tworzenie nowych niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych. Istotną kwestią jest również wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie i prowadzenie specjalistycznych szkoleń, które mają na celu dostarczenie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki nad dzieckiem i jego wychowania oraz podniesienie własnych kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, umożliwienie skorzystania z pomocy psychologicznej i pedagogicznej w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej, organizowanie edukacyjnych zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży, zapewnienie rodzicom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym pomocy psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

RS - RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE

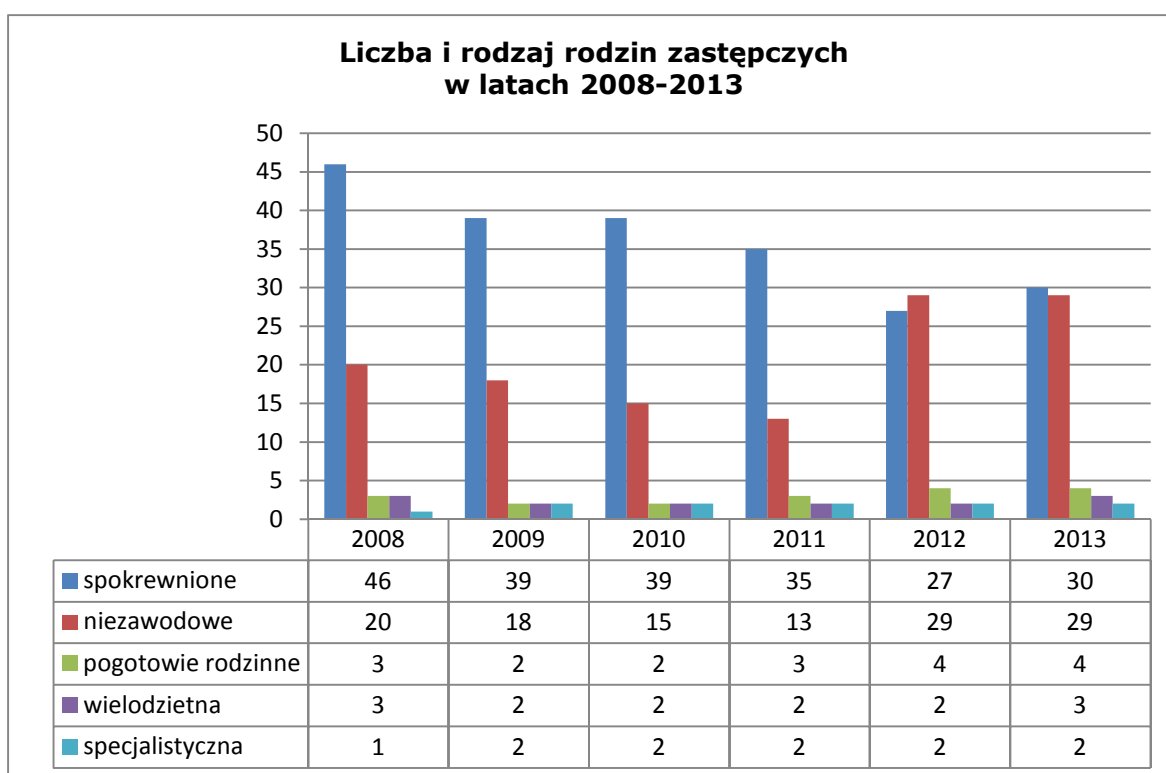
RN - RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE

RZ - RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE

III.5.3.1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej.

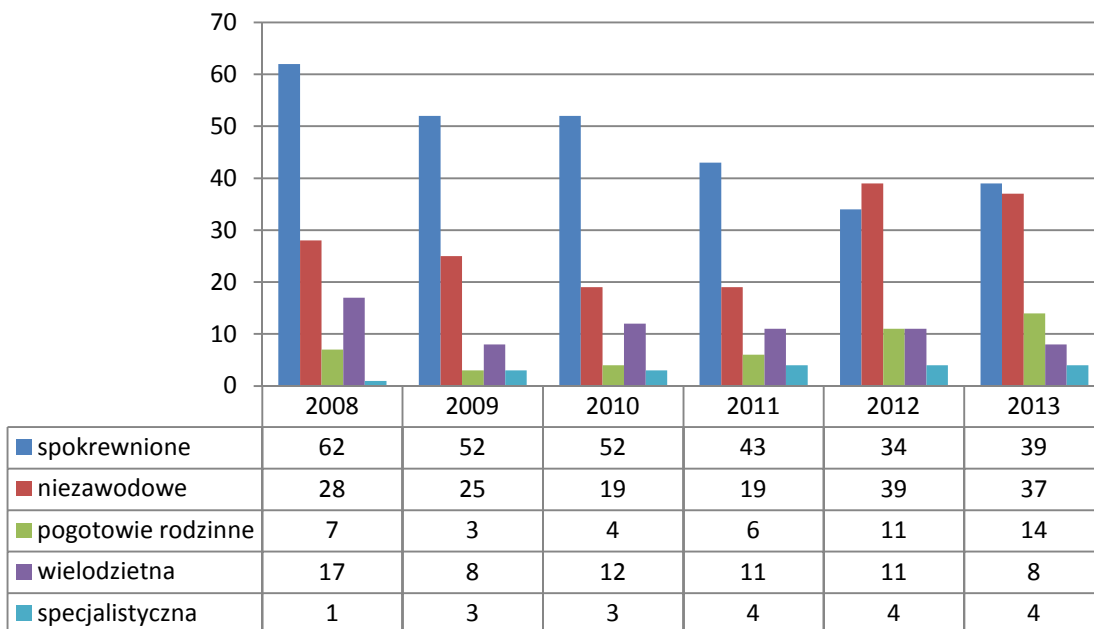
1. Rodzina zastępcza:

- a) **spokrewniona** - tworzona przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim będącą dziadkami dziecka lub rodzeństwem dziecka; W rodzinach zastępczych spokrewnionych nie określa się liczby dzieci pozostających pod opieką, gdyż będzie ona wynikać z sytuacji danej rodziny i stopnia pokrewieństwa.
- b) **niezawodowa** - tworzona przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim nie będącą dziadkami dziecka lub rodzeństwem dziecka. W niezawodowej rodzinie zastępczej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci.
- c) **zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna** - tworzona przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim nie będącą dziadkami dziecka lub rodzeństwem dziecka, z którymi Starosta zawarł umowę na zasadach, o których mowa w Kodeksie Cywilnym o pełnienie funkcji rodziny zawodowej. Jej cechą charakterystyczną będzie profesjonalizm i otwartość na rozwój zawodowy, doskonalenie swoich umiejętności. Zawodowe rodziny zastępcze będą miały możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji i korzystania ze wsparcia w celu uniknięcia wypalenia zawodowego. W zawodowej rodzinie zastępczej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci, chyba że zachodzi konieczność umieszczenia w niej rodzeństwa.

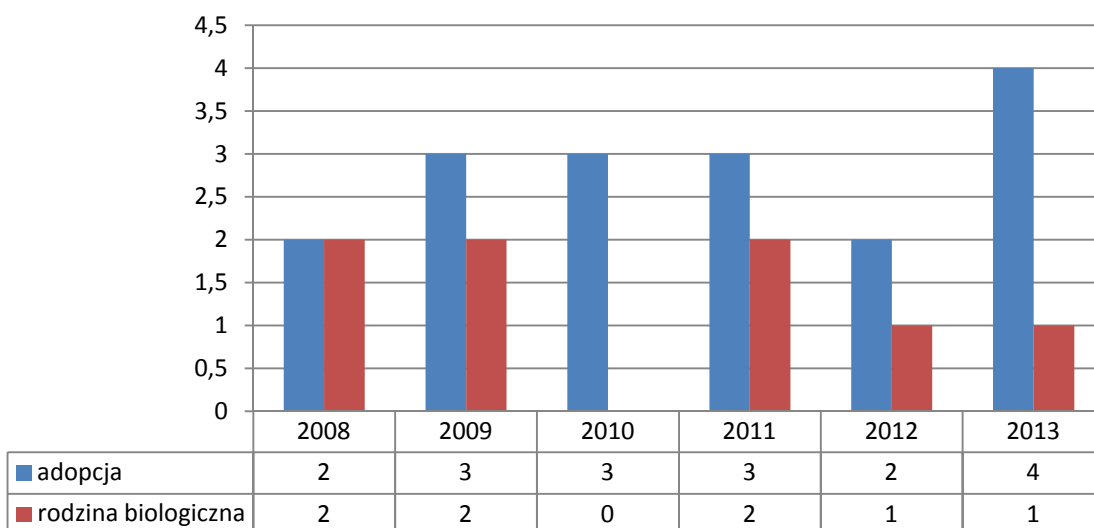
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013r.)

Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych w latach 2008-2013.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013r.)

Dzieci umieszczone w rodzinach adopcyjnych i powracających do rodzin biologicznych w latach 2008-2013.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013r.)

2. **Rodzinny Dom Dziecka** – tworzony przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim nie będącą dziadkami dziecka lub rodzeństwem dziecka, z którymi Starosta zawarł umowę na zasadach, o których mowa w Kodeksie Cywilnym o pełnieniu funkcji Rodzinnego Domu Dziecka.
3. **Rodziny pomocowe** – to forma wsparcia, której rola sprowadza się przede wszystkim do wsparcia rodzin zastępczych w sytuacji czasowej niemożności wypełniania przez nie opieki nad dziećmi. Rodzinami uprawnionymi do pełnienia funkcji rodziny pomocowej będą w szczególności rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące rodzinny dom dziecka. Rolę tę będą mogły pełnić także rodziny przeszkolone i zakwalifikowane do pełnienia roli rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, w których sąd jeszcze nie umieścił dziecka.

III.5.3.2. Cel Rodzinnej Pieczy Zastępczej:

Rodzina Zastępcza podejmuje obowiązek bezpośredniej pieczy i wychowania nad powierzonym jej dzieckiem z dniem umieszczenia go w tej rodzinie na mocy orzeczenia sądu. Zapewnienia umieszczonemu w niej dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności poprzez:

1. traktowanie dziecka w sposób sprzyjający poczuciu jego godności i wartości osobowej;
2. zapewnienie dostępu do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
3. zapewnienie kształcenia, wyrównywania braków rozwojowych i szkolnych;
4. zapewnienie rozwoju uzdolnień i zainteresowań;
5. zaspokojenie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych oraz religijnych;
6. zapewnienie ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w jego życie prywatne przez osoby trzecie;
7. umożliwianie dziecku kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

III.5.2.3. Kryteria wyboru kandydatów na Rodziny Zastępcze.

Przy doborze kandydatów na Rodziców Zastępczych bierze się pod uwagę następujące kryteria, których spełnienie jest wymagane do pełnienia tej funkcji:

- kandydaci nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie są ograniczeni do czynności prawnych,
- nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- są zdolni do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
- mają stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb,
- odbyli szkolenie oraz uzyskali zaświadczenie kwalifikacyjne wydane przez podmiot prowadzący szkolenie,
- posiadają stałe źródło dochodów,
- miejscem sprawowania pieczy zastępczej nad umieszczonymi w niej dziećmi, będzie miejsce zamieszkania Rodziny Zastępczej.

Ponadto bez względu na typ rodziny,

- Rodzina Zastępcza zobowiązana jest do współpracy z Sądem Rodzinnym i kuratorami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce, w szczególności z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, z Ośrodkiem Adopcyjnym i innymi podmiotami mogącymi mieć wpływ na poprawę sytuacji zdrowotnej i opiekuńczo - wychowawczej umieszczonego w niej dziecka, jak również z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy na zasadach ustalonych przez sąd rodzinny i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z poszanowaniem praw Rodziny Zastępczej.
- Rodzina Zastępcza jest zobowiązana do bezzwłocznego informowania organizatora rodzinnej pieczy, o wszelkich okolicznościach mogących mieć wpływ na sytuację dziecka, o stanie jego zdrowia, postępach w nauce, trudnościach wychowawczych, w tym o samowolnym oddaleniu się dziecka z rodziny zastępczej trwającym dłużej niż 24 godziny, trudnościach w sprawowaniu opieki nad dzieckiem, przerwie w sprawowaniu opieki nad dzieckiem.
- Rodzina Zastępcza jest zobowiązana do informowania organizatora pieczy o każdej zmianie swoich danych osobowych, obywatelstwa, adresu miejsca zamieszkania, stanu cywilnego, wykształcenia, zawodu, miejsca pracy, źródła stałego dochodu, warunków mieszkaniowych, nie rzadziej niż co 2 lata zaświadczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji Rodziny Zastępczej wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

III.5.3.4. Grupy wsparcia

Jest to jedna z form aktywizacji samopomocy zastępczego rodzicielstwa. Celem grupy wsparcia jest przede wszystkim wymiana doświadczeń, przeżyć, dzielenie się problemami i sposobami radzenia sobie z nimi, wspólne pokonywanie trudności. Wspólnie spędzony czas sprzyja nawiązywaniu bliższych więzi wśród osób pełniących funkcję Rodziców Zastępczych. Dla grup zostały opracowane długoterminowe cykle spotkań. Celem grup w nadchodzących latach będzie zarówno profilaktyka, psychoedukacja, jak i pomoc psychologiczna.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadzi obecnie dwie grupy wsparcia:

- 1.1. Grupa wsparcia dla zawodowych rodzin zastępczych. Osobą prowadzącą grupę jest psycholog - terapeuta rodzinny, który prowadzi ją przy współudziale specjalistów innych dziedzin.
- 1.2. Grupa wsparcia dla niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych. Osobami prowadzącymi grupę są specjalista pracy z rodziną oraz coach, którzy zapraszają do współudziału specjalistów z innych dziedzin.

Kierunki działań grupy wsparcia obejmują:

- psychoedukację w zakresie komunikacji wewnątrzrodzinnej, wzmocnienie kompetencji komunikacyjnych rodziców i umiejętności budowania dobrych relacji z dziećmi w rodzinach zastępczych,
- zapobieganie utracie kontroli nad procesem wychowawczym dzieci, kryzysom w rodzinie,
- rozwój, ze szczególnym naciskiem na odkrywanie wewnętrznych zasobów, zwiększenie zaufania do siebie, jako rodziców i poczucia własnej skuteczności,
- rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców i nauczanie technik radzenia sobie w trudnych sytuacjach wychowawczych,
- wymianę doświadczeń między uczestnikami grupy, minimalizowanie poczucia osamotnienia w problemie, udzielanie wsparcia w rozwiązywaniu trudności.

Spotkania są prowadzone w formie wykładów, warsztatów, pracy na własnych doświadczeniach, dramy i dyskusji.

Zespół ds. Pieczy Zastępczej zamierza kontynuować spotkania powyższych grup wsparcia, a tym samym konsolidować zastępcze środowisko rodzinne.

III.5.3.5. Pomoc i wsparcie dla usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych.

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, rozpoczynający proces usamodzielnienia, zazwyczaj nie mogą liczyć na pomoc i wsparcie ze strony swojej rodziny biologicznej. Dlatego ważnym zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce jest wsparcie usamodzielnianych osób poprzez między innymi pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i kompetencji społecznych, pomoc w osiągnięciu odpowiednich warunków socjalno-bytowych a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Zadania realizowane w tym zakresie przez PCPR to między innymi:

1. Pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy pochodzenia;
2. Wsparcie finansowe i rzeczowe;
3. Aktywizacja społeczna, kontynuacja nauki i uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych;
4. Motywowanie do aktywności zawodowej, doradztwo zawodowe, pomoc w zakresie przygotowania do podjęcia pracy zarobkowej.

III.6.1. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczące ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych, do których zalicza się samoobsługę, przemieszczanie się, czynności manualne, orientację w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Na trudną sytuację życiową osób niepełnosprawnych składa się wiele czynników między innymi: niekorzystna sytuacja ekonomiczna rodzin, znaczna bierność na rynku pracy oraz ograniczona wiedza na temat instytucji zajmujących się niesieniem pomocy oraz przysługujących form wsparcia, zwłaszcza na obszarze gmin wiejskich, gdzie dodatkowo istnieje ograniczony dostęp do infrastruktury społecznej w tym zdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej. Stereotypowe postrzeganie osób niepełnosprawnych, powoduje ograniczenie ich uczestnictwa w życiu społecznym, aktywności i pełnieniu ról społecznych.

Ustalenie precyzyjnej liczby osób niepełnosprawnych w Powiecie Wielickim jest utrudnione ze względu na brak danych pochodzących z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W niniejszym programie przyjęto dane pochodzące z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wieliczce.

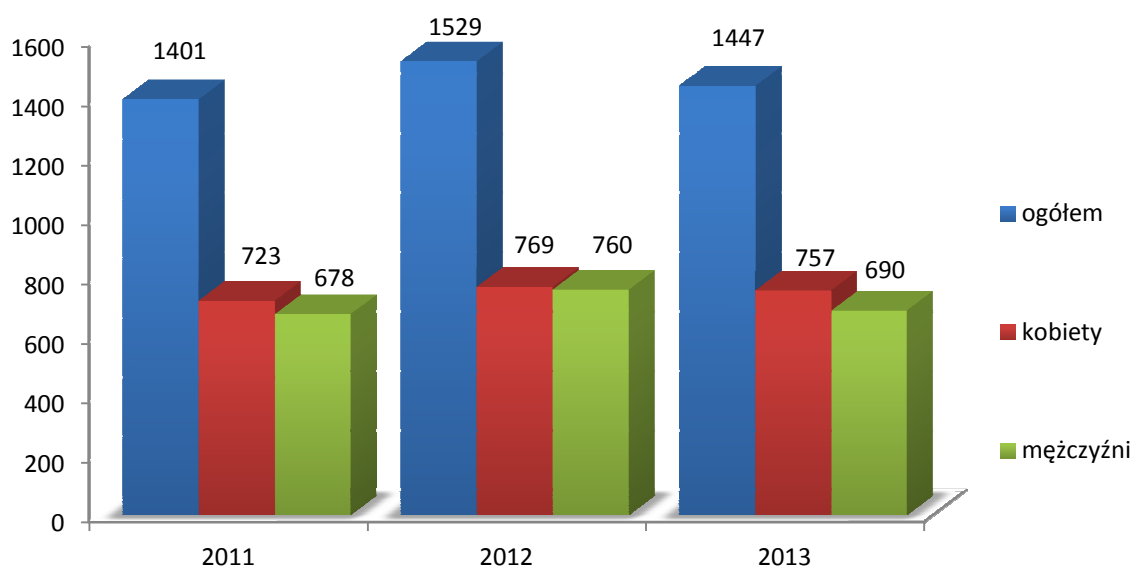
W latach 2011 – 2013 w Powiecie Wielickim wydano 4 864 orzeczeń o niepełnosprawności. Szczegółowe dane zawarte są w tabeli 2.

Liczba wydanych orzeczeń w Powiecie Wielickim przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2011 – 2013.

Lata	2011	2012	2013
Osoby do 16 roku życia	126	167	194
Osoby powyżej 16 roku życia	1401	1529	1447
Liczba wydanych orzeczeń ogółem	1527	1696	1641

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wieliczce.

Wykres: Liczba wydanych orzeczeń w Powiecie Wielickim przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2011 – 2013 z podziałem na płeć.

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wieliczce.

Dane z wykresu wskazują, iż większą grupę orzeczonych osób niepełnosprawnych stanowią kobiety.

Z kolei tabela poniżej przedstawia stan zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych, z którego wynika iż, największą grupę orzeczonych osób niepełnosprawnych stanowią osoby niezatrudnione.

Tabela: Liczba wydanych orzeczeń w Powiecie Wielickim przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2011 – 2013 według zatrudnienia.

Zatrudnienie	Lata		
	2011	2012	2013
Osoby zatrudnione	275	329	342
Osoby niezatrudnione	1126	1200	1105
Ogółem	1401	1529	1447

Zródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wieliczce.

Przedstawione poniżej tabele przedstawiają przyczyny niepełnosprawności.

Tabela: Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w roku 2013 według przyczyn niepełnosprawności

Symbole niepełnosprawności	Stopień niepełnosprawności			
	Znaczny	Umiarkowany	lekki	Razem
01-U	7	9	0	16
02-P	32	113	46	191
03-L	9	17	21	47
04-O	7	10	0	17
05-R	27	283	190	500
06-E	1	15	11	27
07-S	49	133	77	259
08-T	16	19	10	45
09-M	40	42	9	91
10-N	66	98	14	178
11-I	15	32	23	70
12-C	4	2	0	6

Zródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wieliczce.

Tabela: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci do 16 roku życia) w roku 2013 według przyczyn niepełnosprawności (na podstawie danych z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności):

Symbole niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń
01-U	6
02-P	15
03-L	24
04-O	6
05-R	16
06-E	20
07-S	19
08-T	0
09-M	10
10-N	37
11-I	25
12-C	16

Zródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wieliczce.

Objaśnienia symboli niepełnosprawności:

01-U – upośledzenie umysłowe,

02-P – choroby psychiczne,

03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,

04-O – choroby narządu wzroku,

05-R – upośledzenia narządu ruchu,

06-E – epilepsja,

07-S – choroby układów oddechowego i krążeniowego,

08-T – choroby układu pokarmowego,

09-M – choroby układu moczowo – płciowego,

10-N – choroby neurologiczne,

11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe,

Dane zawarte w tabelach wskazują, że wśród dorosłych osób niepełnosprawnych najczęstszą przyczyną niepełnosprawności są schorzenia narządu ruchu, natomiast wśród dzieci najczęściej orzeczenia wydawane są z powodu chorób neurologicznych. Wśród orzeczonych osób dorosłych najliczniejszą grupę stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Za najważniejsze działania na rzecz osób niepełnosprawnych należy uznać szeroko rozumiane wsparcie w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej, realizowane poprzez likwidację barier funkcjonalnych, dostęp do rehabilitacji zdrowotnej i społecznej, aktywizację zawodową oraz udzielenia wsparcia w uzyskaniu wykształcenia, przekwalifikowania się, a także poradnictwo zawodowe i zatrudnienie.

III.6.2. Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna jest realizowana przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie do aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi,
- dofinansowanie do wyjazdów osób niepełnosprawnych, dzieci niepełnosprawnych i ich opiekunów na turnusy rehabilitacyjne na terenie całej Polski.

PCPR realizuje zadanie związane z:

- Przyznawaniem dofinansowania do **uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych**. Wnioski na turnus przyjmowane były w danym roku kalendarzowym i rozpatrywane były w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku. Wnioski rozpatrywane były w miarę posiadanych środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych. Ze względu na ograniczone środki finansowe przeznaczone na w/w zadanie w ostatnich latach obowiązuje zasada przyznawania dofinansowania tej samej dorosłej osobie niepełnosprawnej raz na dwa lata. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym mają osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenie o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne, osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności.
- w ramach **likwidacji barier architektonicznych** dostosowuje się np. istniejące łazienki w celu poprawy samodzielności korzystania przez osoby niepełnosprawne z urządzeń higieniczno – sanitarnych oraz wykonywane są roboty budowlane w niezbędnym zakresie wynikające z w/w prac. Dofinansowuje się również zakup i montaż wind dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz dofinansowuje budowę pochylni zapewniającej osobie niepełnosprawnej samodzielne dojście do budynku mieszkalnego.
- w ramach **likwidacji barier technicznych** dofinansowano zakup podnośników, krzesełek toaletowych oraz schodolazów i kuchenek mikrofalowych dla osób niewidomych.
- w ramach posiadanych środków realizuje się wnioski na **likwidację barier w komunikowaniu** oraz **dofinansowuje sport , kulturę, rekreację i turystykę osób niepełnosprawnych**.
- Dużym zainteresowaniem cieszy się **dofinansowywanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych** przyznane osobom

niepełnosprawnym. Zgodnie z zarządzeniem dofinansowanie do zakupu sprzętu ortopedycznego i środków przyznawane jest ono na poziomie dofinansowania przyznanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Najczęściej refundowanymi przedmiotami w ramach tego zadania były pampersy, aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie, protezy.

- w ramach dofinansowania do zakupu **sprzętu rehabilitacyjnego** dofinansowano zakup między innymi rowerów rehabilitacyjnych, łóżek rehabilitacyjnych, mat do hydromasażu, atlasu do ćwiczeń.

Dofinansowanie do wyjazdów osób niepełnosprawnych, dzieci niepełnosprawnych i ich opiekunów na turnusy rehabilitacyjne.

W roku 2013 w porównaniu z poprzednimi latami kształtowało się to następująco:

	Liczba wniosków					Środki finansowe				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych</i>										
<i>Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie wraz z opiekunami</i>	646	729	647	805	480	x	X	X	x	x
<i>W tym liczba opiekunów</i>	168	201	182	214	138	x	X	X	x	x
<i>Przyznane dofinansowanie</i>	394	301	403	774	299	283 850	226 607	317 929	642 161	255 427
<i>Ogółem wypłacone dofinansowanie</i>	346	260	294	697	267	247 032	196 475	230 934	583 551	228 669
<i>Dorośli zatrudnieni w ZPCh</i>	1	9	5	16	4	534	5 256	3 100	10 295	2 665
<i>Pozostali dorośli</i>	194	153	169	448	150	149 777	125 676	146 003	407 757	139671
<i>Dzieci i młodzież niepełnosprawna</i>	49	29	30	51	34	40 642	25 384	27 138	48 892	33 923
<i>Opiekunowie osób dorosłych niepełnosprawnych</i>	56	42	61	135	48	30 732	24 386	36 815	86 626	31 801
<i>Opiekunowie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	46	27	29	47	31	25 347	15 773	17 878	27 981	20 609
<i>Dofinansowanie niepełnosprawnych mieszkańców wsi</i>	202	118	165	321	99	146 510	95 018	131 671	312 013	94 008

**Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier architektonicznych i technicznych.
W roku 2013 w porównaniu z poprzednimi latami kształtowało się to następująco:**

	Liczba wniosków				Środki finansowe			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie	108	149	291	121	642 050	788 677	1 233 382	534 141
Zawarte umowy ogółem	35	49	235	36	194 211	250 240	592 960	202 703
Ogółem wypłacone dofinansowanie	35	48	226	35	192 767	247 336	561 127	191 651
Dorośli	34	25	179	21	191 028	166 626	391 844	159 788
Dzieci i młodzież niepełnosprawna	1	23	47	4	1 739	80 710	169 283	31 863

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym.

W roku 2013 w porównaniu z poprzednimi latami kształtowało się to następująco:

	Liczba wniosków				Środki finansowe			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie	741	1092	863	793	323 936	564 177	400 614	355 286
Zawarte umowy na zakup sprzętu rehabilitacyjnego	8	26	56	29	6 682	39 740	78 352	37 312
Sprzęt ortopedyczny	704	1061	784	772	297 254	223 719	310 340	322 689
Ogółem wypłacone dofinansowanie	712	1054	840	801	303 936	263 459	388 692	360 001
Dorośli	570	896	735	683	189 684	163 072	321 931	267 926
Dzieci i młodzież niepełnosprawna	142	158	105	118	114 252	100 387	66 761	92 075

IV.1. Wykluczenie społeczne.

Patologie stanowią ogromny problem dla współczesnego społeczeństwa. Podstawą ich powstawania są zjawiska związane z życiem jednostki, określane mianem patologii indywidualnej, zjawiska związane z życiem rodziny noszące nazwę patologii rodziny i ujemne zjawiska powstające w grupach społecznych. Do zachowań patologicznych zaliczyć można między innymi: alkoholizm, narkomanię i przemoc domową.

Alkoholizm

Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest wsparciem systemu pomocy społecznej, są osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z najpoważniejszych problemów. Zjawisko to stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia dla wielu niezależnie od płci, wieku ani poziomu wykształcenia.

W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Alkoholizm rodziców to jedna z przyczyn umieszczania dzieci w zastępczych formach opieki.

Narkomania

Do najczęstszych zjawisk wskazujących na ryzyko sięgania po narkotyki należą:

- dobre usytuowanie materialne powiązane często z „zapracowaniem rodziców” tzn. zajęciem pracą zawodową, biznesem, działaniem społecznym,
- konflikty w rodzinie i małżeństwie (brak porozumienia między rodzicami),
- rozbite rodziny (dzieci wychowywane przez samotne matki),
- wagarowanie i gwałtowny spadek wyników w nauce,
- palenie papierosów, picie alkoholu przed 18 rokiem życia.

Liczbę osób nadużywających i uzależnionych trudno precyzyjnie oszacować ze względu na częste zmiany miejsca zamieszkania przez młodzież w związku z nauką w szkole. Powszechnym problemem jest niska wiedza na temat uzależnień wśród rodziców oraz nauczycieli i wychowawców.

IV.2. Profilaktyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
2. siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy,

3. narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności, godności, szacunku itp.),
4. powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody.

Wyróżnia się następujące rodzaje i formy przemocy:

1. przemoc fizyczna – popychanie, odpychanie, bicie, kopanie, obezwładnianie itp.,
2. przemoc psychiczna – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, kontrolowanie, ograniczanie itp.,
3. przemoc seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych itp.,
4. przemoc ekonomiczna i zaniedbanie – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny itp.

Realizacja zadania opiera się na interdyscyplinarności oddziaływań wobec osób uwikłanych w przemoc domową.

Od listopada 2009 funkcjonuje grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie. Spotkania odbywają się regularnie 2 razy w miesiącu. Uczestnikami grupy są kobiety. Grupa ma charakter samopomocowy z elementami psychoedukacji. Prowadzona jest przez interwenta kryzysowego.

Działalność Punktu Interwencji Kryzysowej nastawiona jest na ochronę ofiar i wielospecjalistyczną pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, prawną. Pomoc może być świadczona osobom indywidualnym, małżeństwom, rodzinom oraz w formie spotkań grupowych.

Podnoszeniu kwalifikacji służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie służą szkolenia i warsztaty, które organizowane są przez PCPR w miarę zgłoszonych potrzeb. Do roku 2013 odbyły się szkolenia z następującej tematyki:

- podstawy pracy ze sprawcą przemocy domowej,
- diagnozowanie i nawiązywanie pierwszego kontaktu z osobami z problemem alkoholowym,
- motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- interwencja wobec osoby doznającej przemocy w rodzinie.

W 2011 roku przystąpiono do projektu realizowanego w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, w ramach którego podjęto następujące działania:

- warsztaty profilaktyczno-edukacyjne dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców uczniów szkół gimnazjalnych o tematyce: złość i agresja, wyrażanie emocji, pozytywny obraz siebie, uzależnienia,
- szkolenia dla członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- warsztaty dla pracowników domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy oraz placówek opiekuńczo- wychowawczych,
- „niebieskie godziny” czyli dyżury specjalistów z zakresu poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego,
- piknik rodzinny,
- happening jako formę promowania wartości rodzinnych,

–konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych pt „Kocham, szanuje, nie krzywdzę”.

Od roku 2010 zrealizowano cykliczne spotkania powiatowego koordynatora przeciwdziałania przemocy w rodzinie z przewodniczącymi gminnych zespołów interdyscyplinarnych (1 raz na kwartał), przedstawicielami sądów i policji z zakresu zasad współpracy, omówienia stanu rozwoju i wdrażania gminnych interdyscyplinarnych działań przeciwdziałania przemocy w rodzinie, omówienia aktów prawnych i ich zastosowania. Każde ze spotkań było okazją do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, jak również rozwiązywania sytuacji szczególnie trudnych i skomplikowanych.

Od 2011 do 2013 roku zrealizowano 3 edycje programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W pierwszej edycji program obejmował spotkania grupowe, spotkania indywidualne, spotkania partnerskie oraz wizyty domowe. Druga edycja obejmowała: spotkania grupowe, spotkania indywidualne, spotkania partnerskie. Trzecia edycja programu zawierała spotkania grupowe i spotkania indywidualne.

Ponadto w 2013 roku po zakończeniu kolejnej edycji programu uruchomiono grupę rozwoju umiejętności partnerskich w ramach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, aby zachować ciągłość pracy ze sprawcami przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce podjęło następujące działania:

- zrealizowanie trzeciej edycji programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zrealizowanie zajęć grupy rozwoju umiejętności partnerskich w ramach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- kontynuacja spotkań grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- działania terapeutyczne specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej dotyczące przeciwdziałania przemocy takie jak: profilaktyka w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, indywidualne wsparcie osób uwikłanych w przemoc (psychologiczne, terapeutyczne, prawne),
- szkolenia dla członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych z zakresu podstaw pracy ze sprawcą przemocy domowej. Tematyka szkolenia obejmowała zagadnienia z zakresu: agresji, przemocy i uzależnień, obrazu psychopatologicznego sprawcy przemocy, motywowania do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych, rozpoznawania własnych możliwości i kompetencji w interwencji i pracy z rodziną, w której występuje przemoc. W szkoleniu wzięło udział 17 osób.
- rozwijanie współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Punktu Interwencji Kryzysowej z Komendą Powiatową Policji w Wieliczce poprzez udział przedstawicieli Policji w spotkaniach dotyczących przeciwdziałania przemocy,
- rozwijanie współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu wielickiego w zakresie wymiany informacji i rozwiązywania problemów osób uwikłanych w przemoc,
- opracowanie i rozpowszechnianie informacji o funkcjonujących programach i grupach wsparcia.

V. Punkt Interwencji Kryzysowej w strukturach organizacyjnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Od maja 2004 roku w strukturach PCPR działa Punkt Interwencji Kryzysowej, którego celem jest: udzielanie bezzwłocznej, kompleksowej i adekwatnej do potrzeb pomocy osobom doznającym przemocy, osobom poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych, pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w niwelowaniu istniejących deficytów i zaniedbań, przeciwdziałanie zjawiskom patogennym, oddziaływanie w kierunku utrzymania dziecka w jego rodzinie naturalnej.

Zespół specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej stanowią:

- interwent kryzysowy, coach,
- psycholodzy, psychoterapeuci rodzinni,
- psycholodzy, psychoterapeuci psychodynamiczni,
- certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, pedagog resocjalizacyjny, certyfikowany specjalista profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych,
- certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień,
- coach,
- prawnik.

Zakres podejmowanych działań:

I. Interwencja, poradnictwo, terapia indywidualna i rodzinna, coaching:

- **Interwencja kryzysowa** – świadczona jest wobec osób doświadczających kryzysów sytuacyjnych, rozwojowych, egzystencjalnych i środowiskowych,
- **Konsultacje psychologiczne i pedagogiczne** - dotyczą porad indywidualnych i rodzinnych, udziela się wsparcia i pomocy w odreagowaniu trudnych emocjonalnie zdarzeń oraz pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych,
- **Psychoterapia rodzinna, terapia par, praca z dziećmi** - terapia rodziny służy polepszeniu komunikacji, efektywnemu porozumiewaniu się między małżonkami lub między rodzicami a dzieckiem, odbudowywaniu relacji w rodzinie, zapewnieniu wszystkim jej członkom bezpieczeństwa, respektowaniu wzajemnych potrzeb. Terapia par i małżeństw skupia się na polepszeniu komunikacji między partnerami, nauce nowych sposobów słuchania i bardziej konstruktywnych, skuteczniejszych sposobach porozumiewania się, rozumieniu uczuć, myśli i potrzeb stanowiących podłoże nieprawidłowych relacji. Psychoterapeuci pracują z dziećmi zahamowanymi, wycofanymi, lękowymi uciekającymi się do zaburzeń psychosomatycznych. Praca terapeutyczna skupiała się na wzmocnieniu samooceny, samoakceptacji, pracy nad obrazem świata i samego siebie. Wdrożone zostały relaksacyjne techniki redukujące napięcie i lęk,

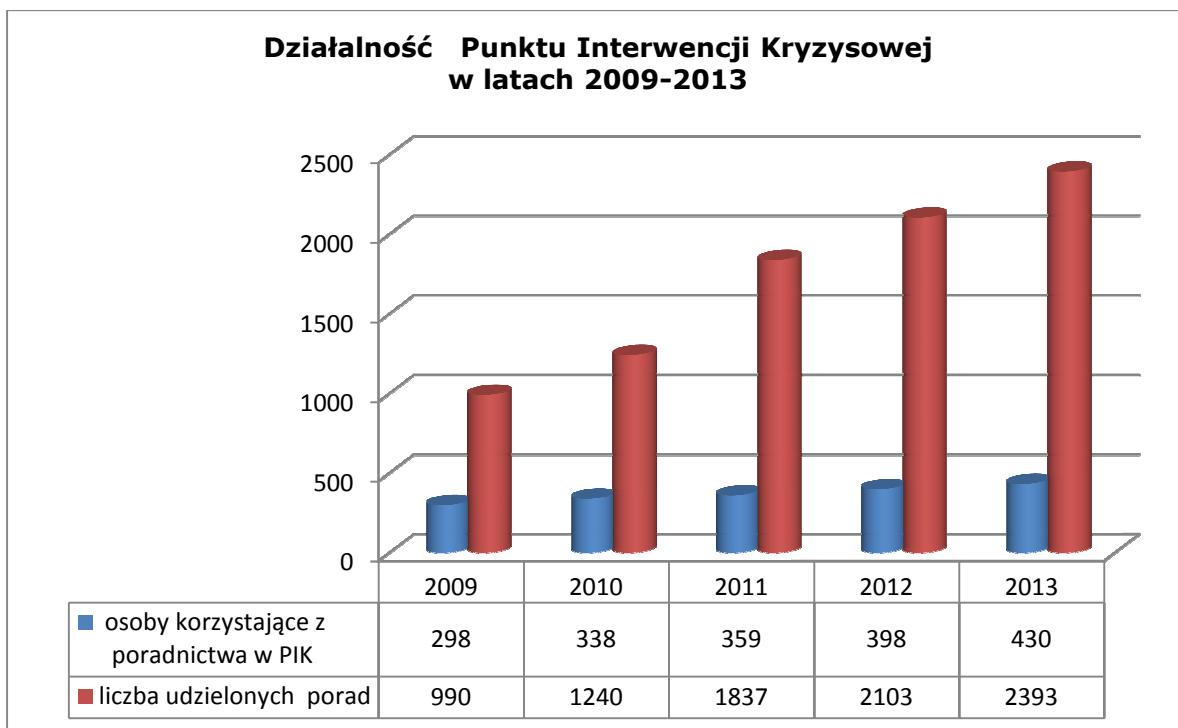
- **Poradnictwo i terapia w zakresie uzależnień, współuzależnienia** - konsultacje i terapia kierowana jest do osób pijących problemowo (ryzykownie, szkodliwie), uzależnionych od alkoholu i stosujących środki psychoaktywne. Udzielane są konsultacje i porady dla członków rodzin osób pijących problemowo i uzależnionych w zakresie możliwych interwencji i form pomocy, powodzi się konsultacje i terapię osób współuzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie.
- **Poradnictwo, interwencje i terapia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie** - udziela się wsparcia i interdyscyplinarnej pomocy osobom zgłaszającym występowanie gorącej przemocy w rodzinie w zakresie ochrony tych osób i zatrzymywania przemocy. Prowadzona jest terapia dla osób doznających różnych form przemocy emocjonalnej. Podejmowane są działania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- **Konsultacje i porady prawne** - udzielane są porady z zakresu prawa rodzinnego dotyczących władzy rodzicielskiej, obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec małoletnich dzieci, dorosłych dzieci w stosunku do rodziców znajdujących się w niedostatku oraz w sprawach rozvodu.
- **Coaching** - udzielane jest wsparcie osobom, które znalazły się w sytuacji życiowej wymagającej konkretnej zmiany, mających problem z odnalezieniem się w nowej rzeczywistości i potrzebujących sformułować nowe cele oraz określić skuteczne sposoby ich osiągnięcia.

Konsultacje i poradnictwo odbywają się zarówno w siedzibie Punktu Interwencji Kryzysowej, jak i w miejscu zamieszkania rodziny.

Tylko w 2013 roku do Punktu Interwencji Kryzysowej zgłosiło się **430** nowych osób, przeprowadzono łącznie **2393** konsultacje, porady i sesje terapeutyczne, w tym **47** wizyt domowych.

Specjaliści Punktu udzielali następujących form pomocy:

- Ilość porad i interwencji kryzysowych (w tym wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie) - **259**,
- Ilość konsultacji psychologicznych i sesji psychoterapeutycznych dla dorosłych osób doświadczających osobistych problemów psychologicznych - **98**,
- Ilość konsultacji i sesji psychoterapeutycznych dla rodziców doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz konsultacji psychologicznych i pedagogicznych oraz sesji psychoterapeutycznych dla ich dzieci przejawiających trudności szkolne, wychowawcze i osobiste - **289**,
- Ilość konsultacji i sesji psychoterapii rodzinnej i psychoterapii małżeńskiej - **226**,
- Ilość konsultacji oraz sesji psychoterapeutycznych w zakresie uzależnień, współuzależnienia i przeciwdziałania przemocy w rodzinie - **1103**,
- Ilość konsultacji z coachem - **34**,
- Ilość porad prawnych - **384**.

Źródło: Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013 r.)

II. Szkolenie i wsparcie kadry jednostek pomocy społecznej:

W 2009 r. przeprowadzono cykl szkoleń dla pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu wielickiego z zakresu pierwszego kontaktu z osobami dotkniętymi przemocą i kryzysem psychicznym oraz szkolenia dla pracowników placówek opiekuńczo- wychowawczych z terenu powiatu wielickiego dotyczące kontaktu z rodziną i interwencji w sytuacji kryzysu i przemocy.

W 2010 r. przeprowadzono szkolenia pt. „Pierwszy kontakt z osobami dotkniętymi przemocą i kryzysem psychicznym” dla pracowników socjalnych z ośrodków pomocy społecznej powiatu Wielickiego.

W 2011 r. specjaliści Punktu przeprowadzili część warsztatową, szkoleniową i profilaktyczną projektu KOCHAM, SZANUJĘ, NIE KRZYWDZĘ realizowanego w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.

W 2012 r. specjaliści Punktu Interwencji Kryzysowej przeprowadzili następujące szkolenia dla kadr pomocy społecznej oraz systemu wsparcia rodziny:

- Szkolenie „Postępowanie w stosunku do osób chorych psychicznie” dla pracowników PCPR w Wieliczce,
- Szkolenie „Tworzenie środowiska wspierającego dla osób z zaburzeniami psychicznymi – aspekty prawne” w ramach projektu „Aktywni bez barier”,
- Szkolenie „Tworzenie środowiska wspierającego dla osób z zaburzeniami psychicznymi – aspekty psychiczne” w ramach projektu „Aktywni bez barier”,
- Szkolenie „Podstawy pracy ze sprawcą przemocy – aspekty psychiatryczne” dla członków zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- Szkolenie „Podstawy pracy ze sprawcą przemocy – aspekty terapeutyczne” dla członków zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Szkolenie „Trudności występujące w rodzinach z problemem alkoholowym, formy pomocy dla młodzieży” dla pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- Szkolenie „Rozumienie osoby z problemem alkoholowym, system pomocy i interwencja wobec osób uzależnionych” dla pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej,
- Szkolenie „Uzależnienie od pornografii i internetu” dla pracowników Środowiskowych Domów Samopomocy,
- Szkolenie „Problemowe używanie alkoholu, uzależnienie, system pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin” dla kuratorów, policjantów i pracowników socjalnych,
- Szkolenie „Dopalacze, środki psychoaktywne – zagrożenia dla młodzieży” dla wychowawców i pedagogów gimnazjum,
- Ponadto działała grupa wsparcia dla pracowników placówek działających w obszarze pomocy społecznej i wsparcia rodziny.

W 2013 r. specjaliści Punktu Interwencji Kryzysowej przeprowadzili cykl szkoleń dla kadr pomocy społecznej oraz systemu wsparcia rodziny dotyczących ośmiu bloków tematycznych: Kryzysy i interwencja kryzysowa, Przemoc w rodzinie, Uzależnienia, Współuzależnienie i syndrom DDA, Zdrowie i zaburzenia psychiczne, systemowe rozumienie rodziny, Aspekty prawne i Coaching.

W szkoleniu uczestniczyły

93 osoby z **17** instytucji pomocowych z Powiatu Wielickiego.

Ponadto przeprowadzono szkolenie „Podstawy pracy ze sprawcą przemocy – aspekty terapeutyczne” dla członków zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Specjalista Punktu Interwencji Kryzysowej prowadził również spotkanie szkoleniowo-informacyjne dla pedagogów w ramach Klubu Pedagoga organizowane przez Zespół ds. Profilaktyki, Ochrony Zdrowia i Osób Niepełnosprawnych UM i G Wieliczka.

III. Profilaktyka wśród młodzieży:

Realizowany był profilaktyczny program edukacyjno – wychowawczy na terenie szkół Powiatu Wielickiego przez terapeutów uzależnień.

Program składał się z czterech podstawowych bloków tematycznych:

- Uzależnienia – zagrożenie dla młodzieży w związku z stosowaniem substancji psychoaktywnych, wolność wyboru a zniewolenie, odpowiedzialność, świat wirtualny a rzeczywisty, zagrożenia cywilizacyjne i kulturowe – nałogowe ukierunkowanie osobowości,
- Stres – rodzenie sobie ze stresem, sposoby odreagowania, naturalne przyjemności, bezpieczne formy spędzania wolnego czasu, zainteresowania, pasje, hobby,
- Agresja – zachowania agresywne, uległe, asertywne, sposoby radzenia sobie ze złością, zachowania konstruktywne, stawianie granic,
- Pozytywny obraz siebie – moje umiejętności, sukcesy, mocne strony, poczucie wartości, wyjątkowości, pozytywna samoocena, samoakceptacja, pragnienia, aspiracje, poczucie kompetencji i wpływu.

Działała grupa wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Specjaliści Punktu prowadzili konsultacje i terapię dla osób pijących problemowo (ryzykownie, szkodliwie), stosujących środki psychoaktywne i uzależnionych,

konsultacje i porady dla członków rodzin osób uzależnionych oraz konsultacje i terapię osób współuzależnionych.

Zorganizowano grupę wsparcia dla osób uzależnionych

2008 r.:

Przeprowadzono **17** spotkań profilaktycznych z uczniami szkół w wymiarze **51** godz. Specjaliści Punktu przeprowadzili **133** konsultacje oraz sesje psychoterapeutyczne w zakresie uzależnień i współuzależnienia.

2009 r.:

Przeprowadzono **20** spotkań profilaktycznych z uczniami szkół w wymiarze **60** godz. Specjaliści Punktu przeprowadzili **116** konsultacji oraz sesji psychoterapeutycznych w zakresie uzależnień i współuzależnienia.

2010 r.:

Przeprowadzono **19** spotkań profilaktycznych z uczniami szkół w wymiarze **57** godz. Specjaliści Punktu przeprowadzili **260** konsultacji oraz sesji psychoterapeutycznych w zakresie uzależnień i współuzależnienia.

2011 r.:

Przeprowadzono **20** spotkań profilaktycznych z uczniami szkół w wymiarze **60** godz. Specjaliści Punktu przeprowadzili **487** konsultacji oraz sesji psychoterapeutycznych w zakresie uzależnień i współuzależnienia.

2012 r.

Przeprowadzono **12** spotkań profilaktycznych z uczniami szkół w wymiarze **33** godz. W ramach grupy wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych odbyło się **6** spotkań w wymiarze **17** godz.,

Specjaliści Punktu przeprowadzili **791** konsultacji oraz sesji psychoterapeutycznych w zakresie uzależnień i współuzależnienia.

Przeprowadzono 11 spotkań w ramach grupy wsparcia dla osób uzależnionych w wymiarze **22** godz.

2013 r.

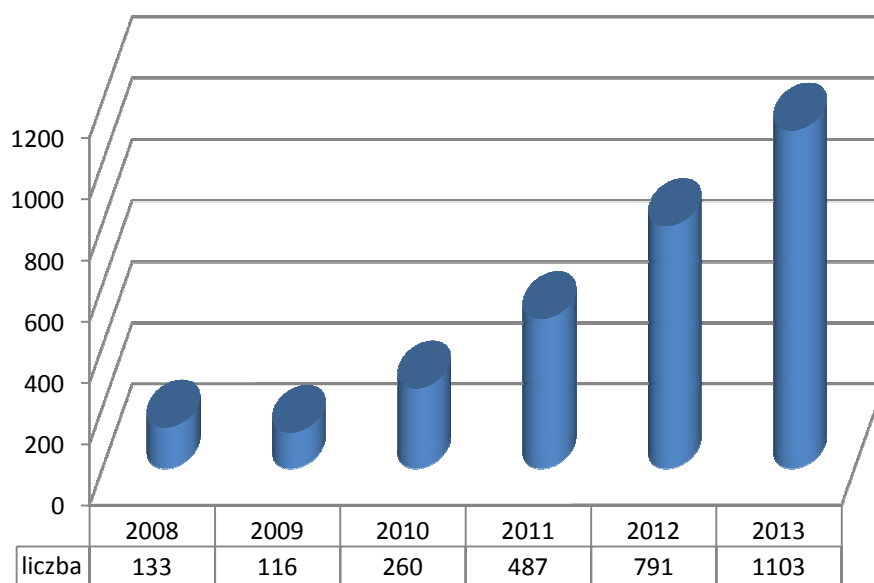
Przeprowadzono **1** spotkanie profilaktyczne z uczniami szkół w wymiarze **3** godz.

W ramach grupy wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych odbyły się **2** spotkania w wymiarze **4** godz.,

Specjaliści Punktu przeprowadzili **1103** konsultacje oraz sesje psychoterapeutyczne w zakresie uzależnień i współuzależnienia.

Przeprowadzono **29** spotkań w ramach grupy wsparcia dla osób uzależnionych w wymiarze **58** godz.

**Konsultacje i sesje psychoterapeutyczne
w zakresie uzależnień i wpołuzależnień
w latach 2008-2013**

Źródło: Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce (dane na 31.12.2013 r.)

VI. Środki finansowe pozyskane z grantów.

W miarę możliwości, PCPR przystępuje do realizacji projektów grantowych, które mają na celu między innymi profilaktykę działań na rzecz zapobieganiu wykluczeniu społecznemu w tym patologiom. Programy realizowane są we współpracy z ONG w ramach wymiany doświadczeń i korzystania z ich bazy lokalowej.

Programy realizowane przez PCPR:

I. od lipca 2008 do grudnia 2012r. realizacja projektu systemowego w ramach POKL Priorytet VII, Działanie 7.1, Poddziałanie 7.1.2 współfinansowany ze środków Europejskiego pt. „Krok w Przyszłość”, którego celem było PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU WYCHOWANKÓW RODZIN ZASTĘPCZYCH I PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH POPRZEZ STWORZENIE NIEZBĘDNYCH WARUNKÓW DO PEŁNEGO USAMODZIELNIENIA I WYJŚCIE ICH Z SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ.

1. W latach 2013-2015 Projekt systemowy w ramach POKL Priorytet VII, Działanie 7.1, Poddziałanie 7.1.2 współfinansowany ze środków Europejskiego pt. „Krok w Przyszłość”, obejmuje kształtowanie umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej, asertywności, podnoszenie kompetencji życiowych w tym opiekuńczo-wychowawczych, kształtowanie umiejętności dbania o własny wizerunek, aktywnego poszukiwania pracy, rozwijania umiejętności integracyjno-adaptacyjnych.

Projekt zakłada realizację trzech ścieżek reintegracji społeczno-zawodowej skierowanych do następujących grup odbiorców:

- a) kobiet sprawujących opiekę nad osobami zależnymi;
- b) osób niepełnosprawnych;

- c) osób z problemami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych lub dotkniętych kryzysem w rodzinie;
2. W maju 2008 PCPR było organizatorem „Powiatowych Dni Zastępczego Rodzicielstwa” pod hasłem „ **Moja Rodzina- Mój Dom**”.
  3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przy współpracy z Zespołem Wczesnego Reagowania Miasta Niepołomice oraz Fundacją „Zamek Królewski w Niepołomicach” było organizatorem powiatowej konferencji pt. „Poznać, Zrozumieć, Pokochać Dziecko z FAS”, która odbyła się 23.10.2008r. na Zamku w Niepołomicach. Celem Konferencji było szerzenie wiedzy na temat Płodowego Zespołu Alkoholowego oraz prowadzenie edukacji w zakresie ograniczania szkód związanych z piciem alkoholu przez kobiety w ciąży.
  4. W roku 2009 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce po raz szósty było organizatorem Powiatowego Dnia Zastępczego Rodzicielstwa, przypadającego na dzień 30 maja. W 2009 roku współorganizatorem imprezy był Dom Dziecka „Moja Rodzina” w Pawlikowicach, na terenie którego odbyła się impreza plenerowa.
  5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce w roku 2009 zrealizowało projekt z zakresu organizacji i funkcjonowania sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Powiecie Wielickim „Aktywni tak samo”.
  6. Projekt „Aktywna Mama” realizowany był od 1 października 2010r. do 28 lutego 2011r. Uczestnikami Projektu było 30 kobiet-matek nieaktywnych zawodowo, opiekujących się stale niepełnosprawnym dzieckiem zarówno nieletnim jak i pełnoletnim, zamieszkujących na terenie Powiatu Wielickiego.
  7. Realizacja Programu Ostonowego pod nazwą: „WSPIERANIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W TWORZENIU SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE” EDYCJA 2011 r. w ramach Priorytetu II Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pt. „Kocham, szanuję, nie krzywdzę” Dzięki realizacji programu nastąpił wzrost świadomości mieszkańców Powiatu Wielickiego w zakresie zjawiska przemocy oraz sposobów jej powstrzymywania, dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
  8. Realizacja programu pt. Poszerzenie systemu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin w Powiecie Wielickim „Aktywni bez barier”, w ramach programu rządowego : Oparcie Społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”- edycja 2012 dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach poszerzania systemu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin w Powiecie Wielickim. W projekcie udział wzięło 30 osób, w tym 15 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz 15 osób – opiekunów osób z zaburzeniami psychicznymi. Projekt realizowany był w okresie od 1 lipca 2012 do 31 grudnia 2012r. Celem projektu było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin z terenu Powiatu Wielickiego poprzez zapewnienie wsparcia umożliwiającego aktywny udział w życiu społeczności lokalnej, dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

9. Realizacja resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w roku 2012, „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
10. Realizacja resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w roku 2012, „Szkolenia rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego” pt. **„Radosny Dom”** dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
11. Realizacja resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w roku 2013, „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
12. Realizacja resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w roku 2013 – dofinansowanie do wynagrodzeń nowo powstałych rodzin zawodowych oraz dofinansowanie do świadczeń fakultatywnych wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

VII. Konsultacje społeczne.

W trakcie pracy nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim na lata 2014-2020 odbyły się konsultacje społeczne. Wynikiem tego było opracowanie katalogu potrzeb, które należałoby ująć w niniejszym dokumencie w celu spełnienia oczekiwań mieszkańców w zakresie polityki społecznej Powiatu Wielickiego. Zebrane wnioski zostały spisane, a wynikające z nich treści w części zostały przedstawione poniżej.

Oto i one:

- Usprawnienie dostępności korzystania ze świadczeń medycznych oraz poprawa współpracy z jednostkami służby zdrowia, poprzez zapewnienie transportu między innymi do poradni specjalistycznych.
- Poszerzenie bazy rehabilitacyjnej oraz większa dostępność do ich oferty.
- Uproszczenie procedur korzystania z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby wymagającej wsparcia.
- Zorganizowanie wyjazdów terapeutycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Organizacja wsparcia psychicznego dla osób znajdujących się w kryzysie.
- Zwiększenie pomocy w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, a zwłaszcza osób opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą.
- Utworzenie mieszkań chronionych.

- Zwiększenie w gminach liczby mieszkań socjalnych ze szczególnym uwzględnieniem przyznawania ich pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej, co znalazłoby odzwierciedlenie w rzetelnej realizacji ich planów usamodzielnienia, jak również zmniejszyłoby problem bezdomności i bezrobocia w tej grupie beneficjentów pomocy społecznej.
- Zwiększenie nadzoru miejsc publicznych, w których spotyka się młodzież pod względem stosowania środków odurzających i spożywania alkoholu.
- Reagowanie na akty wandalizmu ze strony młodzieży poprzez organizowanie programów nakierowanych na uświadamianie i uwrażliwienie młodzieży na wartości płynące z poszanowania wspólnego dobra.
- Przeznaczanie większej ilości środków finansowych na organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo.
- Powstanie kolejnych placówek wsparcia dziennego na terenie powiatu.
- Zwiększenie liczby dzieci objętych opieką i wsparciem placówek wsparcia dziennego.
- Zwiększenie liczby osób podejmujących prace z rodziną w tym asystentów rodzin.
- Zwiększenie współpracy z potencjalnymi pracodawcami w celu ułatwienia młodym ludziom wejścia na otwarty rynek pracy.
- Utworzenie zespołu wychowawców placówek wsparcia dziennego (grupa wsparcia).
- Nawiązanie współpracy z uczelniami kształcącymi nauczycieli w celu umożliwienia odbywania praktyk studenckich w placówkach wsparcia dziennego.
- Wzmocnienie roli służb społecznych w procesach wczesnej diagnozy sytuacji rodzinnej dziecka, zapobiegającej negatywnym dla dziecka skutkom zachowań dysfunkcyjnych członków rodziny, kryzysu w rodzinach oraz krzywdzeniu dzieci.
- Superwizje dla pracowników instytucji pomocowych.
- Stworzenie internetowej bazy danych o osobach chętnych do pracy jako wolontariusze.

VIII. Wizja i Misja.

Wizja:

„Zrównoważony dostęp do systemu wsparcia społecznego, poprzez wzmocnienie potencjału lokalnych zasobów w celu zapewnienia integracji społecznej i bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom Powiatu Wielickiego”.

Misja:

Budowanie wielostronnej współpracy do prowadzenia spójnej polityki społecznej w ramach kompetencji należących do administracji samorządowej szczebla powiatowego, w celu rozwoju integracji społecznej, służącej przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz sprzyjającej osobistemu rozwojowi i podniesieniu jakości życia mieszkańców Powiatu Wielickiego.

IX. Analiza strategiczna.

Dla prawidłowego określenia kierunków rozwoju w każdym planie strategicznym należy w pierwszej kolejności zdiagnozować posiadane zasoby i możliwości oraz ocenić stan aktualny. W planowaniu strategicznym funkcjonują różne metody przedstawiania sytuacji obecnej i oceny uwarunkowań rozwojowych. Jedną z najczęściej stosowanych jest analiza SWOT.

SWOT to angielski skrót:

- S** STRENGTHS - MOCNE STRONY
- W** WEAKNESSES - SŁABE STRONY
- O** OPPORTUNITIES - SZANSE
- T** THREATS - ZAGROŻENIA

Pozwala ona zobrazować bieżące, wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju systemu pomocy społecznej powiatu, potencjał własny (mocne i słabe strony) oraz oddziaływanie otoczenia (szanse i zagrożenia).

Analiza powiatu została zdiagnozowana poprzez rozpoznanie kluczowych czynników sklasyfikowanych w następujący sposób:

MOCNE STRONY - wewnętrzne czynniki mające pozytywny wpływ na rozwój opieki społecznej w powiecie, wyróżniające ją walory, tworzące podstawy dla jej przyszłego rozwoju.

SŁABE STRONY - wewnętrzne czynniki mające negatywny wpływ na rozwój opieki społecznej w powiecie, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń; braki w potencjałach obniżające możliwości rozwoju.

SZANSE - czynniki w otoczeniu powiatu sprzyjające jego rozwojowi, pozwalające na eliminowanie słabości, wzmocnienie sił, uruchomienie nowych form działania.

ZAGROŻENIA - czynniki w otoczeniu powiatu utrudniające jego rozwój, stanowiące bariery w przełamywaniu dzisiejszych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju opieki społecznej w powiecie.

Analiza SWOT – mocne i słabe strony

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze funkcjonująca sieć gminnych ośrodków pomocy społecznej, - wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, - zwiększająca się akceptacja społeczna w stosunku do osób niepełnosprawnych, - dobrze funkcjonujące placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, - dobrze funkcjonujące domy pomocy społecznej na terenie Powiatu, - rozwinięta sieć środowiskowych domów samopomocy, - rozwinięta baza placówek wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych, - dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, - rozwój zawodowych form zastępczego rodzicielstwa, - rozwinięte powiatowe poradnictwo specjalistyczne, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak placówek wsparcia dziennego dla osób starszych, - postępująca patologia życia społecznego, - rozpad rodzin spowodowany migracją zarobkową, długotrwałym bezrobociem oraz patologiami, - niedostateczna opieka nad osobami obłożnie chorymi, - wolne tempo likwidacji barier architektonicznych w miejscach publicznych, - trudności w dostępie do informacji dotyczących liczby osób niepełnosprawnych, - niska aktywność bezrobotnych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, - brak organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo, - brak mieszkań chronionych i socjalnych,

<ul style="list-style-type: none"> - systematyczna likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych u indywidualnych wnioskodawców, - rozwinięta podstawowa opieka zdrowotna, - obecność środowiskowego zespołu leczenia psychiatrycznego, - dobra baza oświatowa, sieci szkół i placówek wspomagających szkolnictwo, - współpraca jednostek samorządu terytorialnego ze Starostwem w zakresie opieki społecznej, - realizacja programów korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, - rozszerzana oferta terapeutyczna Punktu Interwencji Kryzysowej, - posiadanie i realizacja dokumentów strategicznych pozwalających na staranie się o środki zewnętrzne, - realizacja programu „Aktywny Samorząd, - liczne, prężnie działające organizacje pozarządowe działające na rzecz wsparcia społecznego, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak bazy lokalowej dla ośrodka interwencji kryzysowej, - niewystarczająca baza lokalowa Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, - niska świadomość edukacyjna wśród rodzin objętych pomocą społeczną, - długi okres oczekiwania na badania specjalistyczne, - brak wsparcia finansowego ze strony administracji rządowej, - bariery architektoniczne i urbanistyczne w budynkach użyteczności publicznej, - brak wolontariuszy chcących wspierać działania w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej, - brak przygotowania organizacji pozarządowych działających w obszarze wsparcia społecznego do pozyskiwania funduszy unijnych, - Niewystarczająca ilość placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, - Brak identyfikacji danych w zakresie ilości oraz potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi szczególnie w gminach wiejskich,
---	--

Opracowanie własne

Analiza SWOT – Szanse i zagrożenia

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne Powiatu, - rosnąca w społeczeństwie świadomość zagrożeń patologiami, - opieka zdrowotna skierowana na leczenie i profilaktykę, - rozwijające się organizacje pozarządowe, - prospołeczna polityka gmin powiatu, - ścisła współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w gminach w realizacji zadań pomocy społecznej - wzrost poziomu wykształcenia wykwalifikowanej kadry systemu pomocy społecznej, - dostępność do szkoleń zawodowych, - środki pomocowe PFRON na pomoc w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby osób uzależnionych, - emigracja ludności, - brak wystarczających środków na naukę, oświatę, służbę zdrowia i pomoc społeczną, - postępujący zanik wzorców wychowawczych, - bariery ograniczające podejmowanie pracy: wiek, słaba oferta zatrudnienia dla absolwentów szkół, - postępująca degradacja wartości rodziny - zmniejszająca się odporność psychiczna społeczeństwa, - brak postaw prospołecznych, - zagrożenia demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, - ograniczona liczba miejsc pracy dla osób

<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania środków na likwidację barier architektonicznych, - rozbudowa infrastruktury sportowej, rekreacyjnej na terenie powiatu, - moda na zdrowy styl życia, - współpraca między jednostkami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi - możliwość korzystania z pomocowych Funduszy Europejskich, - funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych w gminach, - wielopłaszczyznowa działalność organizacji pozarządowych, - nowy okres finansowania ze środków Unii Europejskiej, - wprowadzenie asystentów i koordynatorów do rodzin wymagających wsparcia, - rozwój sektora ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne), 	<ul style="list-style-type: none"> niepełnosprawnych, - niewystarczająca kwota pomocowych środków finansowych, - zbyt mała ilość instytucji i kadry zajmującej się profilaktyką i terapią osób uzależnionych od środków odurzających, - niedostateczna współpraca pomiędzy jednostkami sfery pomocy społecznej a oświatą, służbą zdrowia, sądami, policją, - zmniejszająca się liczba zakładów pracy chronionej, - wyuczona bezradność i postawy roszczeniowe klientów korzystających z systemu pomocy społecznej, - zbyt mała aktywność beneficjentów programów unijnych po zakończeniu w nich uczestnictwa, - brak motywacji do zmiany swojej sytuacji materialno-bytowej przez niektóre grupy wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem, - wzrost liczby dzieci wychowujących się w rodzinach wieloproblemowych, - niska wrażliwość społeczna na przemoc w rodzinie, - niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych, utrudniający podjęcie zatrudnienia,
---	--

Opracowanie własne

X. Obszary cele strategiczne Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim na lata 2014-2020.

Na podstawie opracowanej diagnozy, zostały określone główne obszary życia społecznego, które wymagają wsparcia w celu polepszenia sytuacji społecznej mieszkańców. Obecna strategia będzie kontynuacją poprzedniej ze względu na charakter i zakres, w dalszym ciągu występujących problemów w obszarach, które podlegały już wsparciu w latach ubiegłych.

Cele strategiczne realizowane będą poprzez modyfikacje i doskonalenie systemu pomocy społecznej na rzecz osób starych, niepełnosprawnych, rodzin wieloproblemowych, osób uzależnionych i dotkniętych przemocą domową.

Obszary działania Strategii:

- I - Rodzina**
- II - Niepełnosprawność**
- III - Wykluczenie społeczne**

Obszary działania	Cele strategiczne
Rodzina	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej, • Pomoc osobom usamodzielnianym, • Sprawnie działający system placówek opiekuńczo-wychowawczych, • Wieloaspektowy rozwój działań, wspierających osoby i rodziny dotknięte kryzysem, • Zwiększenie dostępności do usług oraz infrastruktury pomocowej dla rodzin potrzebujących wsparcia,
Niepełnosprawność	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjazny system wsparcia dla osób niepełnosprawnych, • Rozwój instytucjonalnych form pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych • Zwiększenie dostępu do infrastruktury użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych oraz z ograniczeniami w funkcjonowaniu,

<h2>Wykluczenie społeczne</h2>	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, • Rozwój profilaktyki uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia, • Zwiększenie oferty profilaktyczno-edukacyjnej skierowanej do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Szkolenie kadr pomocy społecznej z terenu powiatu w zakresie prowadzenia działań wspierających klientów pomocy społecznej,
--------------------------------	---

OBSZAR I – Rodzina.

- Cel strategiczny: **Wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej.**

Kierunki działań:

- Zwiększenie liczby funkcjonujących zawodowych rodzin zastępczych zgodnie z ustalonym limitem rodzin zastępczych.
- Prowadzenie cyklu szkoleń podnoszących kwalifikacje dla istniejących zawodowych oraz niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych.
- Rozwój wolontariatu.

- Cel strategiczny: **Pomoc osobom usamodzielnianym.**

Kierunki działań:

- Warsztaty „rozwoju osobistego” dla usamodzielnianych wychowanków.
- Podejmowanie działań środowiskowych kształtujących pozytywny odbiór społeczny wychowanków pieczy.
- Przygotowania wychowanków do usamodzielnienia

- Cel strategiczny: **Sprawnie działający system placówek opiekuńczo - wychowawczych.**

Kierunki działań:

- Utrzymanie standardu funkcjonowania placówek „Moja Rodzina” w Pawlikowicach i SPOT 24/7 w Kłaju.

- Szkolenie dla kadry placówek opiekuńczo - wychowawczych i placówek wsparcia dziennego.
  - Powołanie grupy wsparcia dla pracowników placówek wsparcia dziennego.
- Cel strategiczny: **Wieloaspektowy rozwój działań, wspierających osoby i rodziny dotknięte kryzysem.**

Kierunki działań:

- Diagnozowanie funkcjonowania rodziny.
  - Psychoedukacja w zakresie komunikacji wewnątrzrodzinnej.
  - Zapobieganie utracie kontroli nad procesem wychowawczym dzieci.
  - Poradnictwo w zakresie rozwiązywania problemów prawno-socjalnych.
  - Szkolenie kadry jednostek pomocy społecznej w zakresie udzielania wsparcia rodzinom dotkniętym kryzysem.
- Cel strategiczny: **Zwiększenie dostępności do usług oraz infrastruktury pomocowej dla rodzin potrzebujących wsparcia.**

Kierunki działań:

- Rozbudowa bazy lokalowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
- Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
- Aktywizacja organizacji pozarządowych na rzecz wsparcia rodziny i dziecka.
- Inicjowanie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

OBSZAR II – Niepełnosprawność.

Cel strategiczny: **Przyjazny system wsparcia dla osób niepełnosprawnych.**

Kierunki działań:

- Podnoszenie i wyrównywanie poziomu usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie całego powiatu.
- Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.
- Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.
- Wykorzystanie potencjału osób niepełnosprawnych w działaniach na rzecz społeczności lokalnej.
- Promocja przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych.
- Realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014 – 2020.

Cel strategiczny: **Rozwój instytucjonalnych form pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych.**

Kierunki działań:

- Poszerzenie bazy rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych.
- Utworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych.

Cel strategiczny: **Zwiększenie dostępu do infrastruktury użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych oraz z ograniczeniami w funkcjonowaniu**

Kierunki działań:

- Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.
- Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do kultury, sportu i turystyk.
- Rozbudzenie społecznej świadomości i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawnych.

OBSZAR III - Wykluczenie społeczne.

Cel strategiczny: **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.**

Kierunki działań:

- Podniesienie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez podejmowanie działań mających na celu promowanie postaw wolnych od przemocy, edukację społeczną, współpracę instytucjonalną.
- Kontynuacja realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.
- Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie edukacji młodzieży z zakresu przeciwdziałania przemocy.
- Realizacja programu osłonowego - „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Wielickim na lata 2014 - 2018”.

Cel strategiczny: **Rozwój profilaktyki uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.**

Kierunki działań:

- Prowadzenie terapii rodzinnej i indywidualnej w zakresie uzależnień przy wykorzystaniu zasobów kadrowych PIK-u.
- Opracowanie programu osłonowego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w Powiecie Wielickim.
- Prowadzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.
- Podejmowanie działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia.

Cel strategiczny: **Zwiększenie oferty profilaktyczno-edukacyjnej, skierowanej do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.**

Kierunki działań:

- Realizacja programów osłonowych.
- Rozwój poradnictwa.
- Podejmowanie działań coachingowych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny: **Szkolenie kadr pomocy społecznej z terenu Powiatu Wielickiego w zakresie prowadzenia działań wspierających klientów pomocy społecznej.**

Kierunki działań:

- Realizacja cyklicznych szkoleń i spotkań edukacyjnych z zakresu pracy socjalnej.
- Rozwój doradztwa i poradnictwa dla pracowników placówek działających w systemie wsparcia rodziny i pomocy społecznej.

XI. Wdrażanie i monitoring .

Instytucją wdrażającą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2014-2020 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce.

W oparciu o zapisy strategii sformułowano następujące pytania:

1. Czy i w jakim stopniu realizowana jest misja powiatu w zakresie polityki społecznej?
2. W jakim zakresie podjęte działania odpowiadają celom?
3. Na ile aktualna jest diagnoza problemów społecznych w naszym powiecie?
4. Czy środki finansowe są wystarczające do realizacji strategii?

Odpowiedzi na nie pozwolą określić poprawność przyjętych założeń, a także uwzględnić zmiany zachodzące w obszarach, o których jest mowa w Strategii.

Wskaźniki realizacji Strategii

OBSZAR I - Rodzina

Cele strategiczne	Wskaźniki realizacji celów	Czas realizacji celów	Źródła finansowania celów
Wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin zastępczych. - liczba rodzin pomocowych. - liczba dzieci w rodzinach zastępczych. - liczba dzieci umieszczanych w rodzinach adopcyjnych. - liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych - ilość przeprowadzonych szkoleń dla rodzin zastępczych. - liczba wolontariuszy pracujących na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej. 	horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - - środki własne powiatu, - pozyskane fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe, - środki unijne,
Pomoc osobom usamodzielnianym	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeprowadzonych warsztatów edukacyjnych, - liczba osób realizujących programy usamodzielnienia, - liczba osób kontynuujących naukę, - kwota wypłaconych świadczeń na usamodzielnienie, 	horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu. - pozyskane fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,
Sprawnie działający system placówek opiekuńczo-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego, - liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych z placówek, - liczba spotkań grupy wsparcia pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych, - liczba przeprowadzonych szkoleń dla personelu placówek, 	horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu. - pozyskane fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,
Wieloaspektowy rozwój działań, wspierających osoby i rodziny dotknięte kryzysem.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zdiagnozowanych rodzin, - liczba konsultacji rodzinnych, - liczba spotkań dotycząca profilaktyki opiekuńczo- wychowawczej, - Liczba udzielonych porad w zakresie problemów prawno-socjalnych, - liczba przeprowadzonych szkoleń kadry pomocy społecznej, 	horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> -środki własne powiatu. - pozyskane fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,
Zwiększenie dostępności do usług oraz infrastruktury pomocowej dla rodzin potrzebujących wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> - pozyskanie lokalu dla nowej siedziby Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, - utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej z miejscami noclegowymi, - ilość przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat rozwiązywania problemów społecznych, - liczba punktów konsultacyjnych w gminach, 	horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> -środki własne powiatu. - pozyskane fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,

OBSZAR II - Niepełnosprawność

Cele strategiczne	Wskaźniki realizacji celów	Czas realizacji celów	Źródła finansowania
<p>Przyjazny system wsparcia dla osób niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba (kwota) usuniętych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się u osób indywidualnych,, - liczba i kwota udzielonych dofinansowań na turnusy rehabilitacyjne, - liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, - ilość rozpoczętych działalności gospodarczych przez osoby niepełnosprawne, - efekty płynące z realizacji Powiatowego programu na rzecz osób niepełnosprawnych, - liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, - ilość zrealizowanych wniosków w ramach zadania: „Aktywny Samorząd”, 	<p>horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu, - środki własne gminy, - środki PFRON, - Środki z budżetu państwa, - pozyskane fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe, - środki unijne,
<p>Rozwój instytucjonalnych form pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie minimum jednego dziennego domu pobytu dla ludzi starszych, - wzrost ilości miejsc służących rehabilitacji i usprawnianiu osób starszych i niepełnosprawnych, - liczba osób korzystających z instytucjonalnych form wsparcia, działających w systemie pomocy społecznej, - liczba przeprowadzonych szkoleń dla personelu placówek w zakresie specyfiki pracy z osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz z udzielanych form wsparcia, 	<p>horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu, - środki własne gminy, - środki PFRON, - środki z budżetu państwa, - pozyskane fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,
<p>Zwiększenie dostępu do infrastruktury użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych oraz z ograniczeniami w funkcjonowaniu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba (kwota) zrealizowanych wniosków w ramach zadania: „Sport, kultura, turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych, - liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, - liczba przeprowadzonych kampanii społecznych w zakresie kreowania właściwych postaw społecznych wobec ludzi starych i niepełnosprawnych, - ilość zrealizowanych projektów w ramach zadania: „Program wyrównywania różnic między regionami”, 	<p>horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu. - pozyskane fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,

OBSZAR III – Wykluczenie społeczne.

Cele strategiczne	Wskaźniki realizacji celów	Czas realizacji celów	Źródła finansowania
<p>Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, - liczba partnerów włączonych do współpracy w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym w tym sprawców przemocy, dorosłych ofiar przemocy i dzieci, - ilość przeprowadzonych warsztatów dla młodzieży w placówkach oświatowych, - wyniki realizacji osłonowego, powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. 	<p>horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu, - środki z budżetu państwa, - pozyskane funduszy zewnętrzne: rządowe, programy celowe, - środki unijne,
<p>Rozwój profilaktyki uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeprowadzonych warsztatów edukacyjnych w środowisku, - liczba osób korzystających ze wsparcia terapeuty uzależnień w PIK, - funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych, - ilość przeprowadzonych kampanii społecznych promujących zdrowy tryb życia, 	<p>horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu, - Środki własne gminy, - pozyskane funduszy zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,
<p>Zwiększenie oferty profilaktyczno-edukacyjnej, skierowanej do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych programów osłonowych, - wzbogacenie oferty terapeutycznej, - liczba osób korzystających z poradnictwa w PIK i PCPR, - rodzaje podjętych działań coachingowych na rzecz wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - liczba realizowanych projektów i grantów, których głównymi beneficjentami są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, 	<p>horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu. - pozyskane funduszy zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,
<p>Szkolenie kadr pomocy społecznej z terenu Powiatu Wielickiego w zakresie prowadzenia działań wspierających klientów pomocy społecznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników instytucji współpracujących z PCPR, - liczba przeszkolonych osób, - liczba udzielonych porad w siedzibie PCPR i w placówkach na terenie Powiatu Wielickiego. 	<p>horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne powiatu. - pozyskane funduszy zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, programy celowe,

XII. Zakończenie

Mamy nadzieję, że zgodnie z mottem - *Nasz Powiat, Nasz Dom, Nasza Rodzina* - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim na lata 2014-2020 przyczyni się do poprawy ogólnej sytuacji społecznej osób starych, niepełnosprawnych, rodzin wieloproblemowych, osób uzależnionych i dotkniętych przemocą domową, a podejmowane działania pomogą wyeliminować ograniczenia związane z ich funkcjonowaniem w środowisku. Ponadto Strategia umożliwi kontynuowanie przedsięwzięć dotyczących budowania spójnego, lokalnego systemu pomocy dziecku i rodzinie. Działania ukierunkowane będą na wsparcie rodziny w jej naturalnym środowisku, a także zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych wychowania i rozwoju w zastępczych formach opieki rodzinnej. Wyrażamy nadzieję, że uda nam się stworzyć zintegrowany system wsparcia jeszcze lepiej funkcjonujący niż obecny. Dzięki temu uzyskamy gwarancję lepszej jakości, efektywności i kompleksowości działań. Zapewniona zostanie lepsza pomoc i wsparcie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Podjęte zostaną działania zmierzające do wprowadzenia nowych rozwiązań, wspomagających szeroko rozumianą pracę socjalną oraz aktywizację środowiska lokalnego.

Jeszcze ściślejsza i zmodyfikowana współpraca wszystkich służb wsparcia społecznego połączeniu ze zrozumieniem problemu przez władze samorządowe szczebla powiatowego i gminnego przy wsparciu administracji rządowej, będzie gwarantem możliwości rozwiązania najtrudniejszych problemów społeczności Powiatu Wielickiego.

Przy publikowaniu danych ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wielickim
na lata 2014-2020 prosimy o podawanie źródła.